

**EĞİTİM FAKÜLTELERİ RESİM-İŞ
ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMINDAKİ
ANASANAT ATÖLYE DERSLERİNE
İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANI VE
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**

A.Dilek KIRATLI
(Sanatta Yeterlik Tezi)

Eskişehir, 2005

**EĞİTİM FAKÜLTELERİ RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMINDAKİ
ANASANAT ATÖLYE DERSLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANI VE
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ**

A.Dilek KIRATLI

SANATTA YETERLİK TEZİ
Resim-İş Eğitimi Programı
Danışman: Doç.Dr. Esmahan AĞAOĞLU

Eskişehir
Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Şubat 2005

SANATTA YETERLİK TEZ ÖZÜ

Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği Programındaki Anasanat Atölye Derslerine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri

A.Dilek KIRATLI

Resim-İş Eğitimi Programı

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü-Şubat 2005

Danışman: Doç.Dr. Esmahan AĞAOĞLU

Bu araştırma ile Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş öğretmenliği Programında yer alan anasanat atölye derslerinin uygulanması boyutunda karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma, 2002-2003 öğretim yılında Türkiye’de bulunan dört üniversitenin eğitim fakültesi resim-iş öğretmenliği programında görev yapan 55 öğretim elemanı ile 540 öğrenciden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir. Tarama modelindeki bu araştırmanın verileri “Resim-İş Öğretmenliği Programında Uygulanan Anasanat Atölye Derslerine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşlerini Belirleme Anketi” ile toplanmıştır. Toplam olarak öğretim elemanları için düzenlenmiş olan veri toplama aracında 25 madde, öğrenciler için düzenlenmiş olan veri toplama aracında 26 madde yer almaktadır.

Araştırma verilerinin çözümlenmesi aşamasında SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) bilgisayar programından yararlanılmış ve istatistiksel teknik olarak frekans ve yüzdeler kullanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, ankete katılan öğretim elemanları ve öğrencilerin anasanat atölye derslerine ilişkin görüşleri genel olarak, anasanat atölyelerinin fiziksel mekan açısından yeterli olduğu ancak araç-gereç donanımlarının yetersiz olduğu, anasanat atölyelerinin teknolojik açıdan yetersiz olduğu, anasanat atölye derslerinde gereksinim duyulan kitaplara ulaşabilecek kütüphanelerin yetersiz olduğu, anasanat atölyelerinde çalışmaların sergilenmesi için pano ve/veya standların yetersiz olduğu, anasanat atölye derslerinde yapılan çalışmaların sürekli sergilenmeleri için özel mekanların yetersiz olduğu, anasanat atölye derslerinin ders saati sürelerinin yetersiz olduğu, anasanat atölye derslerinin içerik ve içeriğin uygulanabilme düzeylerinin yetersiz olduğu, sonuçlarına varılmıştır.

Bu sonuçlara dayalı olarak da; anasanat atölyelerinin araç-gereç ve teknolojik donanımlar açısından yeterli konuma getirilmesi, üniversite kütüphanelerinde bu dersler için gereksinim duyulan kitapların bulunması, bölümlerde anasanat atölye çalışmalarının sergilenebileceği özel bir mekan ayrılması, benzer şekilde çalışmaların atölyelerde sergilenmeleri için pano ve/veya standların yeterli konuma getirilmesi, anasanat atölye derslerinin ders saati sürelerinin arttırılması ve derslerin içerik ve içeriğin uygulanabilme düzeylerinin arttırılması önerilmiştir.

ABSTRACT

The Opinions of Students and Teaching Staff regarding the Main Studio Courses in the “Program in Arts and Craft Education” at Education Faculties

A. Dilek KIRATLI

Program in Arts and Crafts Education

Anadolu University Social Sciences Institute – February 2005

Supervisor: Asst. Prof. Esmahan AĞAOĞLU

This study aims at investigating the opinions of students and teaching staff concerning the problems faced during the application stage of the Main Studio Courses included in the “Program in Arts and Craft Education” at the “Department of Fine Arts Education” of Education Faculties.

The study was based on the data collected from 55 lecturers and 540 students enrolled and employed at Programs in Arts and Crafts Education at the Education Faculties of four different universities in Turkey during the academic year 2002-2003. The data of this survey model study was collected through a questionnaire called “The Questionnaire for Investigating the Opinions of Students and Teaching Staff regarding the Main Studio Courses”. The version designed specifically for the students consisted of 26 items, while the one designed for the teaching staff had 25 items. SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) was used to calculate the frequencies and percentages as the statistical technique during the analysis of the data obtained in the study.

According to the findings of the study, the students and the teaching staff having participated in the study stated the following opinions regarding the Main Studio Courses: the main studio courses are adequate in terms of physical conditions, but inadequate in terms of the equipment and tools required, the studios are technologically inadequate, the books necessary for these courses are not available in the libraries, there are not enough notice boards and stands in the studios to display the works done during these courses, there are not special places for permanent display of the works done during these courses, the total class hours per week are not enough, the courses are poor in terms of contents and the practicality of the existing contents.

On the basis of these findings, the following suggestions have been made by the researcher: the Main Studio Courses should be made as adequate as possible in terms of the materials, tools and technological equipment, the books needed for these courses should be made available in university libraries, a special place should be allocated to display the works done in these courses, it is necessary to increase the number of notice boards and stands in the workshops to enable students to display their works, it is highly suggested that the class hours per week should be increased, the content of the courses should be enriched and the practicality of this content should be reconsidered.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

A.Dilek KIRATLI'nın "Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği Programındaki Anasanat Atölye Derslerine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri" başlıklı tezi 25 Mart 2005 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Resim-İş Eğitimi Anasanat Dalında Sanatta Yeterlik tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Doç.Dr.Esmahan AĞAOĞLU

Üye : Prof.Oya KINIKLI

Üye : Prof.Dr.Adnan TEPECİK

Üye : Doç.Nur GÖKBULUT

Üye : Doç.Zeliha AKÇAOĞLU

Prof.D. Nihal AYDIN
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

İçinde yaşanan toplumun ve toplumu oluşturan bireylerin yetiştirilmesinde birinci derecede sorumlu kişiler öğretmenlerdir. Böylesine önemli bir misyonu bulunan öğretmenin yetiştirilmesi ve bu bağlamda toplumun sanatsal ve kültürel gelişiminde etkin rol oynayan resim-iş öğretmenlerinin yetiştirilmesi önem taşımaktadır.

Çağdaş sanat eğitimi anlayışları sanat eğitimcilerinin oldukça kapsamlı ve çok yönlü yetiştirilmesini gerekli kılmaktadır. Sanat eğitimi sürecinde öğrencilerin sanatsal denemeler yaparak, kendi eserlerini ortaya koydukları anasanat atölye derslerine bu konuda büyük sorumluluk düşmektedir. Nitelikli resim-iş öğretmenlerinin yetiştirilmesinde büyük önem taşıyan anasanat atölye derslerinin uygulanması boyutunda çeşitli sorunların olduğu görülmektedir. Sorunların saptanması için bu araştırmada, öğretim elemanları ve öğrencilerin anasanat derslerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulgularının, sorunların çözümünde kullanılmasıyla daha nitelikli resim-iş öğretmenlerinin yetişmesine katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde birçok değerli kişinin katkısı bulunmaktadır. Öncelikle araştırmanın her aşamasında bana yol gösteren, desteğini ve yardımını hiçbir zaman esirgemeyen tez danışmanlarım Sayın Doç.Dr. Esmahan AĞAOĞLU'na ve Öğr.Gör. Mustafa TOPRAK'a sonsuz teşekkür ederim.

Gerek ders aşamasında gerek tez aşamasında bilgi ve deneyimlerini paylaşmasının yanı sıra verdiği manevi destek için Sayın Prof. Oya KINIKLI'ya çok teşekkür ederim. Araştırma anketinin hazırlanmasında bana katkıları olan arkadaşlarım Doç.Dr. Elif TEKİN İFTAR'a, Yrd.Doç.Dr. Sibel TÜRKÜM'e, yazım kuralları açısından değerlendirmede bulunan Okt. Serap CAVKAYTAR'a ve görüşlerinden

yararlandığım bölüm hocalarıma içten teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, araştırma anketinin değerlendirilip geri dönüşümünü sağlayan, araştırma yaptığım resim-iş öğretmenliği programındaki bölüm başkanlarına ve tüm arkadaşlarıma çok teşekkür ederim. Tez süresince benden sabır ve sevgi ile desteğini esirgemeyen oğlum Aras ERKARA'ya teşekkür etmeyi bir borç biliyorum. Tezimin sonuçlanmasında en az benim kadar mutluluk duyan herkese çok teşekkür ederim.

Eskişehir, Şubat 2005

A.Dİlek KIRATLI

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZ	ii
ABSTRACT.....	iv
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	vi
ÖNSÖZ	vii
ÖZGEÇMİŞ	ix
TABLolar LİSTESİ	xv
1. GİRİŞ	1
1.1. Sanat Eğitime Genel Bir Bakış	1
1.1.1. Sanat ve Sanat Eğitimi	1
1.1.1.1. Sanat	2
1.1.1.2. Sanat Eğitimi	2
1.1.1.3. Türkiye’de Sanat Eğitimi.....	4
1.1.2. Türkiye’de Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirmeye Genel Bir Bakış	7
1.1.3. Türkiye’de Sanat Eğitime Öğretmen Yetiştirmede Başlıca Yapılanmalar	8
1.1.4. Eğitim Fakülteleri’nin Yeniden Yapılanması ve Sanat Eğitime Getirdikleri	10
1.1.4.1. Eğitim Fakülteleri’nin Yeniden Yapılanması	11
1.1.4.2. Yeniden Yapılanmanın Sanat Eğitime Getirdikleri	13
1.1.5. Eğitim Fakülteleri Resim Öğretmenliği Lisans Programı Anasanat Atölye Dersleri’nin İçerikleri	15
1.1.6. Problem	19
1.2. Amaç	20
1.3. Önem	20

	<u>Sayfa</u>
1.4 Sınırlılıklar	21
1.5 Tanımlar	21
2. YÖNTEM	23
2.1. Araştırmanın Modeli	23
2.2. Evren ve Örneklem	23
2.3. Verilerin Toplanması	28
2.4. Verilerin Çözümlemesi.....	29
3. BULGULAR VE YORUM	31
3.1. Anasanat Atölye Derslerine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri	31
3.1.1. Anasanat Atölye Derslerinin Yürütüldüğü Ortamlara İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri	31
3.1.2. Anasanat Atölye Derslerinin Sürelerine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri	37
3.1.3. Anasanat Atölyelerinin Ders Saati Dışında Öğrenciler Tarafından Kullanım Olanaklarına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri	39
3.1.4. Anasanat Atölye Derslerinin İçeriklerine ve İçeriğin Uygulanabilirliğine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri	40
3.2. Anasanat Atölye Derslerinin Amacına ve Etkililiğine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri	43
3.3. Anasanat Atölye Derslerine İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	49
3.3.1. Anasanat Atölye Derslerinin Yürütüldüğü Ortamlara İlişkin Öğrenci Görüşleri	49
3.3.2. Anasanat Atölye Derslerinin Sürelerine İlişkin Öğrenci Görüşleri	54
3.3.3. Anasanat Atölyelerinin Ders Saati Dışında Öğrenciler Tarafından Kullanım Olanaklarına İlişkin Öğrenci Görüşleri	56
3.3.4. Anasanat Atölye Derslerinin İçeriklerine ve İçeriğin Uygulanabilirliğine İlişkin Öğrenci Görüşleri	57

	<u>Sayfa</u>
3.4. Anasanat Atölye Derslerinin Amacına ve Etkililiğine İlişkin Öğrenci Görüşleri	59
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	66
4.1. Sonuç	66
4.2. Öneriler.....	69
4.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	69
4.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	70
EKLER	73
KAYNAKÇA	86

TABLOLAR LİSTESİ

		<u>Sayfa</u>
Tablo: 1	Araştırmanın Örnekleme	24
Tablo: 2	Örnekleme'deki Öğretim Elemanlarının Kişisel Özellikleri.....	25
Tablo: 3	Örnekleme'de Öğrencilerin Kişisel Özellikleri	27
Tablo: 4	Anasanat Atölye Derslerinin Yürütüldüğü Ortamlara İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri	33
Tablo: 5	Anasanat Atölye Derslerinin Yürütüldüğü Ortamlara İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri	35
Tablo: 6	Anasanat Atölye Derslerinin Sürelerine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri	38
Tablo: 7	Ders Saati Dışında Atölyelerin Öğrenciler Tarafından Kullanım Olanaklarına İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri	39
Tablo: 8	Anasanat Atölye Derslerinin İçeriklerine ve İçeriğin Uygulanabilirliğine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri	41
Tablo:9	Öğretim Elemanlarının Anasanat Atölye Dersinin Amacına İlişkin Görüşleri	43
Tablo:10	Öğretim Elemanlarının Anasanat Atölye Dersinin Amacının Ne Olması Gerektiğine İlişkin Görüşleri	44
Tablo:11	Öğretim Elemanlarının Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilebilmesine ilişkin Görüşleri ...	45
Tablo:12	Öğretim Elemanlarının Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilebilmesi İçin Açıklamakta Yarar Gördükleri Eleştirileri	46
Tablo:13	Öğretim Elemanlarının Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilmesi İçin Açıklamakta Yarar Gördükleri Dilek ve Önerileri	47
Tablo:14	Anasanat Atölye Derslerinin Yürütüldüğü Ortamlara İlişkin Öğrenci Görüşleri	50

	<u>Sayfa</u>
Tablo:15	Anasanat Atölye Derslerinin Yürütüldüğü Ortamlara İlişkin Öğrenci Görüşleri 52
Tablo: 16	Anasanat Atölye Derslerinin Sürelerine İlişkin Öğrenci Görüşleri 55
Tablo: 17	Ders aati Dışında Atölyelerin Öğrenciler Tarafından Kullanım Olanaklarına İlişkin Öğrenci Görüşleri 56
Tablo: 18	Anasanat Atölye Derslerinin İçeriklerine ve İçeriğin Uygulanabilirliğine İlişkin Öğrenci Görüşleri 58
Tablo: 19	Öğrencilerin Anasanat Atölye Dersinin Amacına İlişkin Görüşleri 60
Tablo: 20	Öğrencilerin Anasanat Atölye Dersinin Amacının Ne Olması Gerektiğine İlişkin Görüşleri 61
Tablo: 21	Öğrencilerin Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilebilmesine ilişkin Görüşleri 62
Tablo: 22	Öğrencilerin Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilebilmesi İçin Açıklamakta Yarar Gördükleri Eleştirileri 63
Tablo: 23	Öğrencilerin Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilmesi İçin Açıklamakta Yarar Gördükleri Dilek ve Önerileri 64

1. GİRİŞ

1.1. Sanat Eğitime Genel Bir Bakış

Teknolojik gelişmelerin yaşandığı 21.yüzyılda insanın reel, acımasız ve katı bir noktaya gelmeye adeta zorlandığı görülmektedir. “Buna dayalı yaşam biçimi insanın duyarlılığını gittikçe yok etmektedir (Gel,1990, s.187). Duyarlılığın kazandırılmasının en temel yolu, duyguların hazla beslenmesi anlamına gelen sanat eğitimidir (Gençaydın, 1990, s.49).

Bir duygu, duyum, sevgi, tutku, hayal gücü, yaratıcılık ve estetik eğitimi olan sanat eğitime (Pekmezci, 2002, s.37), özellikle günümüzde her zamankinden daha fazla gereksinim vardır.

Bireyin kendi yetenekleri doğrultusunda yetiştirilerek gelecekteki yaşantısına uyum sağlaması, özgüven kazanması, iş yapmada ve yaratmada iş bölümü yoluyla sorumluluk paylaşması, işe ve emeğe saygılı olması, böylece çevresini ve yaşamını güzelleştirmesi ancak sanat yoluyla eğitilmiş olmasına bağlıdır (Gel, 1990, s.187).

1.1.1. Sanat ve Sanat Eğitimi

Birçok değişik yapının birleşmesinden oluşan toplumsal sistem, birbirlerinin dinamikleri olma özelliği açısından kültürü ve dolayısıyla sanatı etki alanları içinde tutar. Bu bakımdan sanat ve sanat eğitimi; toplumsal kültürün yansımalarını içinde barındıran, ulusal bir kimlik yapısının somut unsurlarını içeren ve bunları geliştiren pratiklerin alanı olarak önemlidir (Eker, 2002, s.119).

Sanat eğitimi yalnızca sanatçı yetiştirmeye, yetenekli kişilerin geliştirilmesine dönük biçimde değil, aile içinde başlayan ve yaşam boyunca değişik aşamalarda topluma

sindirilmesi gerekli bir süreç olarak düşünölmelidir (Doğan, 2002, s.125).İzleyen bölümde, sanat ve sanat eğitimi konularındaki özet açıklamalar yer almaktadır.

1.1.1.1. Sanat

İnsanın varoluşundan bu yana vazgeçemediği bir olgu olan sanatı (Özertem, 1994,s.135) en genel ifadesiyle Uçan (2002, s.2) , “İnsanın duygu, düşünce, tasarım ve izlenimlerini, belli durum olgu ve olayları belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışına göre işlenen gereçlerle anlatan özgün ve estetik bir bütün” olarak tanımlamaktadır.

Erinç (1995, s.20) ise sanatı “Bir duygunun, bir tasarımın veya bir güzelliğin ifadesinde kullanılan metodların tümü, bu metodların sonunda ulaşılan üstün yaratıcılık” olarak ifade etmektedir. Rodin’e göre ise sanat “dünyayı anlamaya ve anlatmaya çalışan düşünce temrinidir (alıştırmasıdır)” (Timuçin, 1993, s.9).

İnsanla nesnel gerçeklik arasındaki estetiksel ilişki (Uludağ, 1993, s.178) olarak da tanımlanabilen sanatın vazgeçilmez önkoşulu yaratıcılıktır. “ Sanat aracılığıyla birey yaratma güdüsü içinde bulunacak; yaratıcılığı ile de kendisine güvenmeyi, özgür düşünebilmeyi, çevre ve doğaya daha duyarlı olmayı ve olaylara daha geniş açıdan bakabilmeyi öğrenecektir (Ertemin, 1997, s.6).

Bütün bu tanımlar ışığında sanat, içinde bulunduğu ortamın belirleyicilerini de göz önüne alarak insan duyarlılığının ve yaratıcılığının yansıması olarak ifade edilebilir.

1.1.1.2. Sanat Eğitimi

Ertürk (1993, s.12) eğitimi “Bireyin davranışlarında, kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişmeler oluşturma süreci” olarak tanımlamaktadır. Bireyin aldığı genel eğitim bir bütün olarak ele alınırsa, sanat eğitimini genel eğitimin dışında tutmak olanaksızdır. Bir başka ifadeyle “ bireylerin bütün eğitim basamaklarında sanatla ilişki içinde bulunmalarına gerek vardır” (Özer, 2001, s.4).

Sanat eğitimi aracılığı ile bireysel potansiyeli değerlendirmek ve ortaya çıkartmak söz konusu olduğu gibi, bu potansiyeli diğer eğitim basamaklarındaki gereksinimlere göre yönlendirmek de mümkündür. Sanat eğitiminin diğer eğitim süreçlerindeki öneminin yanında asıl önemli olan nokta, bireye sanatsal değerlendirmeler ve etkinlikler konusunda yetkinlik kazandırmaktır. Uçan (2002, s.3)'ın belirttiği gibi; sanat eğitimi,

İnsanlara kendi yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırma ya da insanların sanatsal davranışlarını kendi yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir.

San (1987)'a göre sanat eğitimi;

Yetişmekte olanlara ve yetişkinlere, güzel sanatların yaşamdaki yerini ve önemini yaşatarak kavratacak biçimde düzenlenmiş belli programlarla, güzel sanatların türlerini, tarihsel gelişimini ifade gücünü, insanın temel ihtiyaçlarından biri olduğunu örnekleriyle göstererek ve aynı zamanda çeşitli tür ve dallarında beceri kazandırılacak uygulamalı çalışmalarla, sanatsal yaratma olgusunu tanımaya yönelik bir eğitim sürecidir.

Erbay (1997, s.9)'a göre ise sanat eğitimi, "Bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilme yetenek ve yaratıcılığını estetik bir düzeye ulaştırmak amacıyla yapılan çabadır".

Sanat eğitiminin, bireyin kendini tanımasına olanak sağlayan bir süreç olduğu düşünülürse, bireyin diğer eğitim süreçlerindeki etkililiğini de olumlu yönde etkileyebileceği düşünülebilir. Herkes için gerekli olan sanat eğitimi, örgün ve yaygın eğitimde, tüm eğitim sürecini daha etkili kılacak bir güce sahiptir (Ertemin, 1997, s.6). Bu bağlamda çok yönlü işlevi ile sanat, genel eğitimin en vazgeçilmez konu alanlarından (Kırışoğlu, 2002, s.46).

1.1.1.3. Türkiye’de Sanat Eğitimi

Ülkemizde XVII. yüzyıldan sonra batılılaşmayı beraberinde getiren siyasal ve ekonomik koşulların zorladığı bir kültür değişimi yaşanırken, batı dünyasından aktarılan yeni bir sanat anlayışının özümsemesi yaklaşık 150 yıllık bir süreyi gerektirmiştir. Osmanlı yöneticileri devlette kurumsal batılılaşmaya öncelik tanırken yeni bir sanat anlayışının yerleşmesine dolaylı olarak yol açmışlardır.

Osmanlılara batılı anlamda resmin girmesi ilk Fatih Sultan Mehmet dönemine rastlamaktadır. Bu anlayışta resmin geniş kitlelerce benimsenmesi ise XVIII. yüzyıl sonrasında gerçekleşmiştir. XVIII. yüzyılın ortalarından sonra birbirini izleyen yenilikçi padişahların bilinçli atılımları, batı bilim ve kültürünün tanınmasını sağlamış ve önceleri saray çevrelerinde etkisini gösteren bu girişimlerin sonucunda, saray dışı çevrelerde de yeni ilgiler ve gereksinimlere yönelik bir sanat ortamı oluşmuştur (Diyarbakırlı, 1993, s.442).

Eğitim-öğretim alanındaki ilk yenilik hareketi, batı örneğine benzetilmeye çalışılan askeri okulların açılması biçiminde görülmüştür (Akyüz, 1993, s.124). 1793 yılında açılan Mühendishane-i Berri Humayun’un programına resim derslerinin konmasıyla ilk kez gerçek anlamda sanat eğitimi başlamıştır. Bu resim derslerinde gerçekçi bir görüşle yapılan manzara, figür ve cansız doğa resimlerine yer verilmiştir (Arseven, Tarihsiz, s.128).

Osmanlı döneminin yapıcı ve yenilikçi padişahlarından olan II. Mahmut döneminde, kültür ve sanat alanlarında batıya yönelme daha da hız kazanmış ve bu dönemde Mekteb-i Harbiye’nin programına resim dersleri konulmuştur. II. Mahmut’un yağlı boya portresini yaptırarak devlet dairelerine astırması da resim sanatının kökleşmesine neden olmuştur (Renda, 1985, s.25).

Saray ve çevresinde görülen bu gelişmelere rağmen, halk genel olarak resme karşı olumsuz tutumunu sürdürmüş, II.Mahmut’un resimlerinin bazı devlet kurumlarına asılması halkta derin hoşnutsuzluklara neden olmuştur (Renda ve Erol, 1980, s.90).

Ancak, Tanzimat'ın ilanından sonra yeni bir evreye erişen batılılaşma hareketleri gerek kurumlardaki, gerekse kültür ortamındaki hızlı değişimler, resim sanatının geniş çevrelere ulaşmasını sağlamıştır.

XIX. yüzyılın ressamaları içinde, batıya yönelik yeni resim anlayışının güçlü temsilcileri, Paris'e öğrenime gönderilmişlerdir. Yurtdışına gönderilen sanatçıları yönlendiren ise Sultan Abdülaziz'dir. İlk kez 1867 yılında Paris, Londra ve Viyana'ya giden Abdülaziz, 1867 Paris Dünya Fuarı'na katılmış, sergiler gezmiş ve Avrupa sanatına duyduğu ilgi sonucu, birçok Avrupalı sanatçıyı sarayına davet etmiştir. Bu sanatçılardan biri olan M.Guillemet 1874 yılında İstanbul'da, batılı anlamda sanat eğitimi veren ilk özel akademiyi kurmuştur. "Academie de dessin et de peinture" adı verilen bu okulda resim ve desen dersleri verilmiştir (Germaner ve İnankur, 1989, s.121).

Yine aynı dönemde (1857-1864), Pariste, Mekteb-i Osmaniye kurulmuş ve yurt dışına sanat eğitimi için öğrenci gönderilmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda sanat eğitimine yönelik kurumsallaşma gereksinimi doğmuş ve 1883 yılında Osman Hamdi Bey'in önderliğinde kurulan Sanayi-i Nefise Mektebi ile bugünkü akademik düzeyde sanat eğitimi kurumsallaştırılmıştır.

1909 yılında okul biraz daha büyütülmüş ve yeni ders programları hazırlanmıştır. 1911 yılında ise bayanların da resim ve heykeltıraşlık eğitimi alması için İnas Sanayi-i Nefise Mektebi açılmıştır.

Cumhuriyet döneminde Güzel Sanatlar Akademisi adını alan okulda, dört atölye açılmış, örgün sınıfların dışında akşam kursları da açılarak heykel, canlı modelden krokiler ve resim çalışmaları yapılmıştır.

Atatürk'ün liderliği ele aldığı, Cumhuriyetin kurulduğu yıllarda eğitim, yönetimi açısından ayrılıklar göstermiştir. Bu dönemde beş tip okul yer almaktadır. Bunlar, Medreseler, Tanzimat'tan sonra kurulan vakıflar tarafından ortaöğretim ve

yükseköğretim düzeyinde olan mektepler, bakanlığa bağlı ilköğretim düzeyindeki okullar ve sanat okulları, il özel idarelerinin yönetimi altında bulunan okullar ve özel okullardır (Erbay, 1997, s.137). Ortak bir amaç gütmeyen bu okullar, çok farklı dünya görüşlerini benimseyen insanlar yetiştirmektedirler.

Bu kurumlar arasında birliği sağlamak amacıyla, 3 Mart 1924 yılında Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkartılmıştır (Akyüz, 1993, s.285). Öğretimlerin birleştirilmesi anlamına gelen bu kanunla varolan okulların ders programları değiştirilerek öğretimde bütünlüğün sağlanması amaçlanmıştır.

Cumhuriyetle birlikte bilim ve sanatta çok yönlü bir gelişimi hedefleyen Türkiye’de yetişmiş insan gücüne olan gereksinimi karşılamak amacıyla birçok öğrenci yurtdışına gönderilmiş, yurt dışından da birçok eğitim uzmanı getirilmiştir. Tüm bu çabalar Türkiye’de sanat eğitiminin yapılandırılmasında etkili olmuştur.

1925 yılından itibaren, örgün eğitimde resim, el işi ve müzik derslerinin konulması ve yaygın eğitimde 1932 yılında açılmaya başlayan Halkevleri ve daha da fazla sayıdaki Halkodaları ve Halk Eğitim Merkezleri ile sanat eğitimini geniş kitlelere ulaştırmak amaçlanmıştır (İşbilen, 2002, s.138).

1926 yılında ortaöğretime öğretmen yetiştirmek amacıyla açılan Gazi Terbiye Enstitüsü ve aynı okulda 1932 yılında kurulan Resim-İş bölümü, Cumhuriyet döneminde sanat eğitimi öğretmeni yetiştiren ilk yüksek öğretim kurumu olması (Tepecik, 2002, s.77) açısından önemlidir. Bu kurumdan o dönemde Almanya’ya beş öğretmen adayı gönderilmiş, bunlar yurda döndüklerinde bölümün ilk eğitici kadrosunu oluşturmuş ve ilk programları geliştirmişlerdir. Bu programlarda benimsenen amaç; yaratıcı, yapıcı, çağdaş ve estetik görüşleri kavramış öğretmenler yetiştirmektir (Telli, 1990, s.16).

1940 yılında Köy Enstitüleri’nin sanat eğitiminin gelişimi açısından önemli etkileri olmuştur. Köy Enstitüleri’ndeki eğitim “İş İçinde Eğitim” ilkesi kadar, “Sanat

Yoluyla Eğitim” ilkesine dayanmaktadır. (Kurtuluş, 2001, s.32; Kurtuluş, 2002 s.31).

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı gibi, Cumhuriyetin ilk yılları sanatsal gelişmenin altın dönemleridir, sanat eğitiminde temel arayışlara girilmiştir. Bu yaklaşımlarla batıyı taklitten öte, geçmişle çağdaş arasındaki bir boşluğu kapatma çabaları sezilmektedir. Ancak, daha sonraki dönemlerde gerek kurumsallaşma eksikliğinden, gerek politik nedenlerden bu temel tam kurulamamıştır. Temeli sağlam bir sanat eğitimi politikasına dayanmayan resim-iş dersinde tutarlı, gelişmeye açık bir düzey tutturulamamıştır (Kırıçoğlu, 2002, s.43).

1.1.2. Türkiye’de Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirmeye Genel Bir Bakış

Toplumların çağdaş, uygar ilkeler çerçevesinde biçimlendirilmesi ve bilinçlendirilmesi ancak eğitimde iyi bir planlamayla olasıdır (Doğan, 2002, s.125). Genel eğitimin ayrılmaz parçası olan, bireyin yetiştirilmesinde önemli katkılar sağlayan sanat eğitiminde, öğretmenin yetiştirilmesi konusu oldukça önemlidir. İyi bir eğitim için ise hiç kuşkusuz nitelikli öğretmenlere gereksinim vardır.

İnsanlık tarihi kadar eski olan öğretmenlik mesleğinin kurumsallaşması ülkemizde 150 yıllık bir geçmişe sahiptir. Ancak, daha önceki dönemlerdeki bazı uygulamalar da dikkat çekmektedir. İlk öğretmen yetiştirme uygulamasına Selçuklularda rastlanmaktadır. Daha sonraki dönemlerde özellikle Osmanlılarda din ağırlıklı eğitim verilmesi için öğretmen yetiştirildiği görülmektedir. Tanzimat döneminde meslek okullarında öğretmen yetiştirme uygulamasına başlanmıştır, Cumhuriyet yönetimine kadar değişik modellerle, okullarda öğretmen yetiştirildiği görülmektedir (İşbilen, 2002, s.137).

Cumhuriyetin kurulması ile birlikte tüm alanlarda görülen yenilik hareketleri, eğitim-öğretim alanındaki gelişmelere paralel olarak öğretmen yetiştirmede de ortaya çıkmıştır. Ortaokullara öğretmen yetiştirmek amacıyla 1926 yılında Gazi Orta

Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü kurulmuştur. 1932 yılında bu okulda Resim-İş bölümü açılmıştır. 1935'lerden sonra Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü adını alan okul (Akyüz, 1993, s.334) sanat eğitimine öğretmen yetiştirme sürecinde çok önemli katkılar sağlamıştır.

1940 yılında İsmail Hakkı Tonguç tarafından Köy Enstitüleri kurulmuştur. Köy Enstitüleri'nde gerçek bir iş eğitimi, başka bir ifadeyle üretime dönük bir eğitim uygulanmış ve programlarında sanat eğitimine de yer verilerek (Telli, 1990, s.20) sanat eğitimi bilgisiyle donatılmış eğitimciler yetiştirilmiştir (Kurtuluş, 2002 s.33). Daha sonraki yıllarda öğretmen yetiştirme sürecinde ise, Eğitim Enstitüleri ve Yüksek Öğretmen Okulları'nın yer aldığı görülmektedir.

20 Temmuz 1982 yılında Eğitim Enstitüleri Eğitim Fakültelerine dönüştürülmüş, Yüksek Öğretmen Okullarından bazıları Eğitim Fakültelerine bağlanmış bazıları da Eğitim Yüksek Okulları haline dönüştürülerek mevcut ya da yeni kurulan üniversitelere bağlanmıştır (Akyüz, 1993, s.336).

1.1.3. Türkiye'de Sanat Eğitimine Öğretmen Yetiştirmede Başlıca Yapılanmalar

Türkiye'de modern eğitimin doğuşu ve gelişimi çerçevesinde sanat eğitiminin ve bu bağlamda öğretmen yetiştirmenin köklü bir geçmişi vardır. Sanat eğitiminde öğretmen yetiştirme süreci Osmanlı devletinin son dönemlerinde edebiyat alanında, Cumhuriyetin kuruluşunu izleyen ilk yılda müzik alanında, cumhuriyetin onuncu yıl öncesinde ise Resim-İş alanında başlamış, adım adım ilerlemiş belirli yapılanmalardan geçerek günümüze ulaşmıştır. Yukarıda ifade edilen bu değişiklikleri Uçan (2002,s.9,10,11,12) 1891, 1924, 1932, 1937, 1942, 1978, 1982 ve 1998 yıllarında gerçekleştirilen yapılanmalar olarak sınıflandırmıştır. İzleyen bölümde, Uçan'ın yapmış olduğu bu sınıflandırmalar kısaca tanıtılmaktadır.

1891 yapılanması, Darülmualimin-i Ali'nin (Yüksek Öğretmen Okulu) kurularak bu okulda Edebiyat Şubesi'nin açılmasıyla gerçekleşmeye başlayan yapılanmadır. Bu

yapılanmanın amacı, o dönemdeki orta ve yüksek dereceli okullara edebiyat öğretmeni yetiştirmektir.

1924 yapılanması, aynı yıl Musiki Muallim Mektebi'nin kurulması ve açılmasıyla gerçekleşmeye başlanan yapılanmadır. Bu yapılanmanın amacı ise, lise ve ortaokul ile (ilk) öğretmen okullarına müzik öğretmeni yetiştirmektir.

1932 yapılanması, aynı yıl Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümü'nün kurulması ve açılmasıyla gerçekleşmeye başlanan yapılanmadır. Bu yapılandırma çalışmasında Sanat Öğretmeni yetiştirmede "biçimlendirme-yeterliliklendirme" amaçlanmıştır.

1937 yapılanmasında, Gazi Terbiye Enstitüsü'nde Müzik Şubesi'nin kurulması ve Musiki Muallim Mektebi'nin Gazi Terbiye Enstitüsü'ne Müzik Bölümü olarak aktarılmasıyla gerçekleştirilen yapılanmadır.

1942 yapılanması aynı yıl kurulan ve 1947 yılına kadar etkinlik gösteren Hasanoğlu Yüksek Köy Enstitüsü'nde Güzel Sanatlar Kolu'nun açılmasıyla gerçekleştirilen yapılanmadır.

1978 yapılanması, Eğitim Enstitüsü-Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümleri ve Resim-İş Bölümlerinin 4 yıllık yükseköğrenim veren bir yapıya kavuşturulmasıyla gerçekleştirilen yapılanmadır.

1982 yapılanması, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Yüksek Öğretmen Okullarının Eğitim Fakültelerine dönüştürülerek üniversitelere bağlanması ve böylece sanat öğretmeni yetiştirme sürecinin lisans eğitimi veren bir yapıya kavuşturulmasının hedeflendiği yapılanmadır.

1998 yapılanması ise Ortaöğretim Alan Öğretmenliği eğitiminin Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Tezsiz Yüksek Lisans Programlarıyla verilmesine yönelik olarak oluşturulan yapılanmadır.

1.1.4. Eğitim Fakülteleri'nin Yeniden Yapılanması ve Sanat Eğitimine Getirdikleri

1990'lar Türkiye'sinde Öğretmen yetiştirme sisteminde önemli sorunlar yaşandığı görülmektedir. 1982 yılında yapılan değişiklik ile öğretmen yetiştirme görevini üstlenen Eğitim Fakülteleri (YÖK,1998.s.1) bütünlük sağlamak amacı ile uygulanan programların aynı olmasını ilke olarak benimsemiş ve bu amaca uygun programlar oluşturulmuştur.

Ancak, Fakültelerdeki akademik kadroların farklılığı nedeniyle ortak uygulanması amaçlanan programlar arasında farklılıklar ortaya çıkmıştır. Zaman içerisinde bu farklılaşma giderek artmış, programlar arasındaki paralellikler azalmış ve başta belirlenen standartlardan uzaklaşmıştır (Ataman, 1998, s.3). Bunun yanı sıra, üniversitenin akademik yapısının bir sonucu olarak, Eğitim Fakültelerinin kimi alanlarında öğretmen yetiştirme ikinci plana itilmiştir.

Süreçteki bu olumsuzluklar sonucunda, 1996 yılında Yüksek Öğretim Kurulu öğretmen yetiştirme sisteminde bazı yenilik ve değişikliklerin gerekli olduğuna karar vermiştir. 1994 yılında başlatılmış olan YÖK/Dünya Bankası tarafından yürütülen hizmet öncesi öğretmen yetiştirme projesi 1996 yılında gözden geçirilerek, öğretmen yetiştirme sisteminde bir yenileşmeyi kapsayacak biçimde genişletilmiştir. (YÖK,1998,s.1) YÖK/Dünya Bankası ortak projelendirme çalışmaları 1997 yılında sona ermiş ve yabancı uzmanlarla birlikte oluşturulan yeni yapılanma 1998 yılında uygulamaya konmuştur (Kavcar, 1999, s.275).

1998 yılında uygulamaya geçen öğretmen eğitiminde yeniden yapılanma çerçevesinde sanat eğitimi uygulamaları son derece önemli yer tutmaktadır. "Birleştirilmiş Sanat Eğitimi" olarak tanımlanan ve sanat eleştirisi, uygulama, sanat tarihi, ve estetik olmak üzere dört disiplin üzerine kurulan (Gökbulut,1997) bu yaklaşımda temel varsayım, sanat yapısının merkeze alınarak ve sanatın dört disipliniyle bağlantı kurularak sanatı öğretebilmektir (İşbilen, 2002, s.141).

İzleyen bölümde, bu genel çerçevede Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılanması ve Sanat Eğitimine getirdikleri konularındaki açıklamalar yer almaktadır.

1.1.4.1. Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılanması

1998 yılında başlayarak uygulanmaya konulan yeniden yapılanma projesi ile öğretmen yetiştiren Eğitim Fakültelerinin akademik ve örgütsel yapıları ve programlarının tümünde köklü değişiklikler görülmektedir (Ataman, 1998, s.4).

Bu değişikliklerle, Eğitim Fakülteleri'nin "ülkenin öğretmen gereksinimini daha etkili ve verimli bir biçimde karşılamaları, daha nitelikli öğretmen yetiştirmeye yönelik programlar yürütmeleri ve daha sağlıklı bir yapı içinde işlevlerini yerine getirmeleri öngörülmektedir" (YÖK, 1998, s.19).

Eğitim Fakülteleri'nin en önemli misyonlarından birinin "öğretmen yetiştirme" olduğunu önemle vurgulayan yeni düzenlemenin getirdiği kimi yenilikler, Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi raporuna dayalı olarak şöyle özetlenebilir:

-Eğitim Fakülteleri'nin bölüm yapılanması, Milli Eğitim sistemindeki okul yapılanmasına paralel hale getirilmiştir.

-Kısa ve uzun vadede tüm alanlara göre öğretmen gereksinimi dikkate alınarak, fakültelerin bu gereksinimi nitelik ve nicelik olarak karşılamalarını olanaklı kılacak bir yapılanmaya gidilmiştir.

-Özellikle ilköğretim okullarında görev alacak öğretmenleri yetiştirirken yan alan uygulaması etkin bir biçimde işletilerek, çeşitli alanlarda ortaya çıkabilecek öğretmen gereksinimini giderecek önlemler alınmıştır.

-Ortaöğretim alan öğretmenlerinin yetiştirilmesinde tezsiz yüksek lisans uygulaması getirilmiştir.

-Ortaöğretim alan öğretmenlerinin daha güçlü alan bilgi ve becerisi ile öğretmenlik formasyonuna sahip olması gerekliliği gözönüne alınarak özellikle okul deneyimi, özel öğretim yöntemleri ve uygulama derslerine ayrılan süre arttırılmıştır.

-Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakülteleri arasında yaşanan iş tekrarı sorunu ortadan kaldırılmış, kaynakların daha ekonomik ve verimli kullanımını sağlamak amaçlanmıştır.

Ancak, yukarıda kısaca özetlenen öğretmen yetiştirmede yeniden yapılanma çerçevesinde getirilen yeniliklere ilişkin olumlu ve olumsuz görüşler yer aldığı bilinmektedir. Bu olumlu ve olumsuz görüşler Bülbül'ün (1999), Kavcar'ın (1999), ve Ataman'ın (1998) görüşlerine dayalı olarak şöyle sıralanabilir:

Yeni öğretmen yetiştirme modeline ait olumlu görüşler;

-Yeni modelde yer alan en önemli değişikliklerden biri ilköğretim (Temel Eğitim) öğretmenliği alanında oluşturulan yapılanmadır. Eğitim Fakültelerinde yıllardır gözardı edilen okulöncesi ve temel eğitim düzeylerine öğretmen yetiştirme, yeni yapılanmada Eğitim Fakülteleri'nin asli görevi haline getirilmiş, aynı zamanda, ilköğretimin 6.-8. yıllarına, bir diğer deyişle, son üç yılına öğretmen yetiştiren bölümler devreye sokulmuştur.

-Bu modelde, öğretmenlik uygulamasına gereken önemin verilmesi amaçlanmıştır. Eskiye oranla bu derslerin hem fakülte içinde hem de Milli Eğitim Bakanlığı okullarında önemi ve süresi arttırılmıştır.

-Yeni uygulama ile neredeyse tümünden ihmal edilmiş olan "özel öğretim yöntemleri" konusuna önemle el atılmıştır.

-Standart program yaklaşımı da kısmen olumlu bir uygulama olmuştur. Ancak bütün derslerin YÖK tarafından hazırlanması yerine fakülteye %20-30 esneklik tanınması düşünülebilirdi.

Yeni öğretmen yetiştirme modeline ait olumsuz görüşler;

-Öğretmen yeterliğine dayandırıldığı ileri sürülen programda, temel yeterlikleri kazandıracak çağdaş yeterlik alanlarının uygun olmayan biçimde birleştirildikleri, kredi ve saatlerinin azaltıldığı, alan kur tanımlarının yapıldığı ya da programa konulmadığı gözlenmektedir.

-Öğretmenlik için çok gerekli olan “genel kültür” boyutunun gözardı edilmiş olduğu görülmektedir.

-Yeni modelde yer alan yüksek lisans programlarının (yüksek lisans belli bir alana yönelik üst düzey öğrenim olduğundan) yüksek lisans kavramına uymadığı görülmektedir.

-Ortaöğretim dal öğretmenleri için uygulanan 3.5+1.5 ve 4+1.5 yıl programları arasındaki farkın açıkça ortaya konmadığı görülmektedir.

Bu görüşlere dayalı olarak öğretmen yetiştirmeye yönelik yeniden yapılanma, çağdaş bir uygulama olarak gözükmekle birlikte, uygulamaya konuluş biçimi ve merkezden yapılandırılan sistemiyle birtakım sorunları beraberinde taşıdığı görülmektedir.

Yeniden yapılanmaya ilişkin bu genel görüşler doğrultusunda, Yeniden Yapılanma'nın Sanat Eğitimi'ne getirdikleri şu biçimde açıklanabilir.

1.1.4.2. Yeniden Yapılanma'nın Sanat Eğitimine Getirdikleri

YÖK/Dünya Bankası Geliştirme Projesi ve Öğretmen Eğitimini Yeniden Yapılandırma Programı doğrultusunda sanat öğretmenliği programında köklü değişim yaşandığı görülmektedir. (Ek 2'de Resim-iş Öğretmenliği Programı'nda yer alan dersler ve kredileri yer almaktadır.)

Disiplin temelli sanat eğitimi doğrultusunda değiştirilen ve düzenlenen programda çağdaş ve çok kapsamlı bir sanat eğitimi amaçlanmıştır (İşbilen, 2002, s.141). YÖK'ün bu olumlu yaklaşımları değişim yönünde fırsat yaratmakla birlikte, uygulama ve kuram boyutunda kimi sorunları da beraberinde getirdiği ayrı bir gerçektir. En önemli sorunlardan biri sanat eğitiminde çalışacak öğretmenlerin yetiştirilmesi sırasında kullanılacak atölye ve sanatsal teori derslerini önemli ölçüde kısıtlayarak, içeriksiz öğretmen yetiştirilmesi tehlikesini ortaya çıkartmasıdır. Sadece kuramsal bilgi verilerek sanat eğitiminde çalışacak öğretmenlerin yetiştirilmesi olanaklı değildir. Bu nedenle, atölye ve sanat içerikli dersler ile eğitim formasyonunu kapsayan dersler arasında iyi bir dengenin kurulması gerekmektedir (Özel, 2002 s.54).

YÖK'ün Yeniden Yapılanma Programı incelendiğinde, “ ortaöğretim alan öğretmenlerinin daha güçlü alan bilgi ve becerileri ile birlikte daha güçlü bir öğretmenlik formasyonuna sahip olmalarının gerekliliği” (YÖK, 1998, s.22) nin vurgulandığı görülmektedir. Ancak bu ifadeye rağmen, Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği programında uygulanan alan derslerine ayrılan zaman büyük ölçüde azaltılmıştır. Ayrıca, öğretmen adaylarının sanata disiplinler bir bakış kazanmasını destekleyecek olan sanat felsefesi, sanat sosyolojisi ve sanat psikolojisi derslerinin 1998 Resim Öğretmenliği lisans programında yer almadığı görülmektedir (Kurtuluş, 2002, s.157).

Yeniden Yapılanma Programında dikkati çeken ve derin görüş ayrılıklarına neden olan bir diğer uygulama; Müzik öğretmeni ile resim-iş öğretmeni yetiştirme yapılanmasının aynı kurum içinde aynı bölümsel çatı altına alınmasıdır. Bir tür “birleştirme ve bütünleştirme” olarak algılanan bu uygulama olumlu karşılanabilir, ancak burada çatının ve birleştirme-bütünleştirmenin amacı ve düzeyi çok önem taşımaktadır. Son yapılanma ile aynı çatı altına alınan ve birleştirilip-bütünleştirilen alanların kendi doğal büyüme ve gelişme olanakları daraltılmış, küçültülmüş ve kısıtlanmıştır (Uçan, 2002, s.18-19).

Özel (2002, s.57), YÖK'ün Yeniden Yapılanma programı çerçevesinde 1998'den bu yana uyguladığı programla sanat eğitimi verecek öğretmenlere sanatı öğretmemek, yalnızca öğretmen olmalarını talep etmek gibi bir yaklaşımın sezildiğini ifade etmektedir. Ancak yeniden yapılanma öncesinde de Eğitim Fakülteleri'nin öncelikli misyonu olan "öğretmen yetiştirme" olgusunun geri plana alınarak bu öğretmen adaylarının sanatçı gibi yetiştirildiği görülmektedir. Özel'e (2002, s.57) göre YÖK tarafından son yapılan değişiklik ve düzenlemeler bu duruma bir tür tepki olarak algılanabilir, ancak, bu kez alan bilgisi yetersiz sanat öğretmenlerinin yetiştirilmesi ile karşılaşmıştır. Tüm bu olumlu ve olumsuz değerlendirmeleri göz önüne alarak nesillerin sanat değerini doğru algılayabilmesi için program ve ders içeriklerinin yeniden bu anlayışa uygun olarak dengelemesi gerekmektedir.

1.1.5. Eğitim Fakülteleri Resim Öğretmenliği Lisans Programı Anasanat Atölye Derslerinin İçerikleri

Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılanmaları Lisans ve Lisansüstü düzeylerde önemli değişikliklere neden olmuştur.

Eğitim Fakültelerinin 1998 yılında yeniden yapılanması ile öğretmen yetiştirme programlarında yer alan derslerin ve ders içeriklerinin yeniden düzenlenmesi yoluyla daha nitelikli öğretmen yetiştirme amaçlanmıştır.

YÖK'ün Yeniden Yapılanma Programı çerçevesinde 1998 yılından bu yana Resim Öğretmenliği programında uygulanan anasanat atölye derslerinin içerikleri Yüksek Öğretim Kurulu Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları'na (YÖK, 1988) dayalı olarak şöyle sıralanabilir:

Anasanat Atölyeleri

Aşağıda adları yazılı 9 (dokuz) adet anasanat atölye dersleri Resim-İş Eğitimi Bölümlerinin öğretim elemanı ve fiziki ortamı ile kapasiteleri dikkate alınarak seçmeli olarak düzenlenir. Anasanat Atölye dersleri altı yarıyıl süresince verilir. Eleman ve atölye imkanları sınırlı bölümler bu dersleri mevcut durumlarına göre düzenler. Ancak geleceğe dönük olarak Anasanat Atölye derslerinin

çeşitlendirilmesine, eleman, atölye sayısı ve imkanlarının arttırılmasına önem verilmelidir. Bu derslerin tanımları ve uygulanış biçimleri aşağıda belirtilmiştir.

Resim I-II-III-IV-V-VI

Bölümlerde halihazırda uygulanan Resim dersi programı yoğun teorik anlatımları da içerecek şekilde altı dönem süresince verilir. Derste ilk dönemlerde temel resim bilgileri ve uygulamaları, son dönemlerde ise çağdaş ve özgün uygulamalara yönelik bireysel ve grup çalışmaları yaptırılır. Resim dersini anasanat atölye dersi olarak seçen öğrencilere seçmeli sanat atölye derslerinin iki yarıyılık kısmında, bölümlerin eleman ve atölye imkanları çerçevesinde Heykel, Seramik veya Endüstriyel Tasarım gibi üç boyutlu çalışmalara yönelik derslerden biri seçtirilir. Bu imkanı bulunmayan bölümler öğrencilerine diğer derslerden seçim yaptırır. Ancak üç boyutlu atölye derslerinin açılması için gayret sarfedilmelidir.

Grafik Tasarımı I-II-III-IV-V-VI

Bölümlerde halihazırda uygulanan Grafik tasarımı dersi programı, yoğun teorik anlatımları da içerecek şekilde altı dönem süresince verilir. Bu dersin kapsamında, çeşitli yazı formları, tipografi, görsel iletişim, bilgisayar destekli tasarım ve animasyon çalışmaları vb. gibi konular yer alır. Grafik Tasarımını anasanat atölye dersi olarak seçen öğrencilere, seçmeli sanat atölye derslerinin iki yarı yıllık kısmında Resim dersi zorunlu olarak seçtirilir. Diğer iki yarıyıl da ise bölümlerin eleman ve atölye imkanları çerçevesinde üç boyutlu alanlardan birisi seçtirilir. Bunun mümkün olmaması halinde her bölüm kendi imkanlarına göre seçim yaptırır. Ancak üç boyutlu atölyelerden en az birinin tesisi için çaba sarf edilir.

Heykel I-II-III-IV-V-VI

Bünyesinde Heykel dersi öğretim elemanı ve atölyesi bulunan bölümlerde bu ders, halihazırda uygulanan programın içeriği yoğun teorik anlatımlarla desteklenmiş biçimiyle ve altı dönem süresince verilir. Modelaj, ahşap, metal, polyester ve döküm biçimlendirmeleri ile inşalarını, alçak ve yüksek kabartmaları, figüratif ve soyut düzenlemeleri, bireysel ve grup çalışmaları ile projeleri kapsar. Heykeli anasanat atölye dersi olarak seçen öğrencilere, seçmeli sanat atölye derslerinin iki yarıyılık kısmında Resim dersi zorunlu olarak seçtirilir. Diğer dört seçmeli sanat atölye dersinde öğrenci bölüm imkanlarına göre istediği atölye derslerini seçebilir.

Tekstil Tasarımı I-II-III-IV-V-VI

Bünyesinde tekstil tasarımı dersi öğretim elemanı ve atölyesi bulunan bölümlerde bu ders, halihazırda uygulanan programın içeriği yoğun teorik anlatımlarla desteklenmiş biçimiyle ve altı dönem süresince verilir. Elyafı malzemelerle çeşitli çalışmalar (Fiber), örgü ve dokuma teknikleri, tezgahlar, yüzey tasarımı, tekstil boyama ve baskı teknikleri vb. gibi konuları kapsar. Son dönemlerde geleneksel ve çağdaş yorumlamalara ağırlık verilir. Tekstil Tasarımını anasanat atölye dersi olarak seçen öğrencilere, seçmeli sanat atölye derslerinin iki yarıyılık kısmında resim dersi zorunlu olarak seçtirilir. Diğer dört seçmeli sanat atölye dersinde öğrenci bölüm imkanlarına göre istediği atölye derslerini seçebilir.

Seramik I-II-III-IV-V-VI

Gerek plastik ve gerekse tasarım boyutuyla bu ders, bünyesinde Seramik dersi öğretim elemanı ve atölyesi bulunan bölümlerde, halihazırda uygulanan programın içeriği yoğun teorik anlatımlarla desteklenmiş biçimiyle ve altı dönem süresince verilir. Seramikte araştırmalar, biçimlendirmeler, inşalar, sırlamalar vb. gibi konuları kapsar. Son dönemlerde geleneksel ve çağdaş yorumlamalara ağırlık verilir. Seramiği anasanat atölye dersi olarak seçen öğrencilere, seçmeli sanat atölye derslerinin iki yarıyılık kısmında Resim dersi zorunlu olarak seçtirilir. Diğer dört seçmeli sanat atölye dersinde öğrenci bölüm imkanlarına göre istediği atölye derslerini seçebilir.

Geleneksel Türk Sanatları I-II-III-IV-V-VI

Bünyesinde Geleneksel Türk Sanatları dersi öğretim elemanı ve atölyesi bulunan bölümlerde bu ders, altı dönem süresince hat, tezhip, minyatür, çini, cam, vitray, ebru, özgün cilt kapağı, geleneksel takı ve mücevher, halı ve kilim vb. ile yörelere özgü diğer dalları da içine alacak biçimde, geleneksel yöntemlerle ancak çağdaş yorumları ve uygulamalarıyla verilir. Geleneksel Türk sanatlarını anasanat atölye dersi olarak seçen öğrencilere, seçmeli sanat atölye derslerinin iki yarıyılık kısmında Resim dersi zorunlu olarak seçtirilir. Diğer dört seçmeli sanat atölye dersinde öğrenci bölüm imkanlarına göre istediği atölye derslerini seçebilir. Ancak eğer şartlar elverişli ise, öğrencilere seçmeli sanat atölye derslerinin ikisinde üçboyutlu derslerden seçim yaptırılması uygun olur.

Özgünbaskı I-II-III-IV-V-VI

Bünyesinde özgün baskı dersi öğretim elemanları ve atölyeleri bulunan bölümlerde bu ders, monotipi, linolyum, ahşap, gravür, litografi, serigrafi,

plegsglas vb. baskı teknikleri teorik ve uygulamalı olarak altı dönem süresince verilir. Özgün baskıyı anasanat atölye dersi olarak seçen öğrencilere, seçmeli sanat atölye derslerinin iki yarıyılık kısmında Resim dersi zorunlu olarak seçtirilir. Diğer dört seçmeli sanat atölye dersinde öğrenci bölüm imkanlarına göre istediği atölye derslerini seçebilir. Ancak eğer şartlar elverişli ise, öğrencilere seçmeli sanat atölye derslerinin ikisinde üçboyutlu derslerden seçim yaptırılması uygun olur.

Endüstriyel Tasarım I-II-III-IV-V-VI

Bünyesinde Endüstriyel Tasarım dersi öğretim elemanı ve atölyesi bulunan bölümlerde bu ders sınırlı olarak bireysel ve grup çalışmaları şeklinde maketler ve projeler halinde uygulanır. Derste üretim (ambalaj=production design), mobilya, takı ve mücevher, tiyatro (sahne ve giysi), mekan içi (interior desing), bahçe, çevre ve peyzaj, endüstri ürünleri (gözlük, Saat, ayakkabı, elektronik eşya, taşıt vb.) gibi üç boyutlu tasarımlar proje ve maketlerle sınırlı uygulamalar olarak altı dönem süresince verilir. Endüstriyel Tasarımı anasanat atölye dersi olarak seçen öğrencilere seçmeli sanat atölye derslerinin iki yarıyılık kısmında Resim dersi zorunlu olarak seçtirilir. Diğer dört seçmeli sanat atölye dersinde öğrenci bölüm imkanlarına göre istediği atölye dersini seçebilir.

Fotoğraf I-II-III-IV-V-VI

Bünyesinde Fotoğraf dersi öğretim elemanı ve atölyesi bulunan bölümlerde bu ders, teorik ve uygulamalı olarak altı dönem süresince verilir. Fotoğraf nedir? Tarihçe, Fotoğraf Optiği, Fotoğraf Makinesi, Objektif, Filmler, Aydınlatma, Flaş, Filtreler, Fotoğraf Çekme Tekniği, Portre, Manzara, Gece, Yakın Plan Fotoğrafları, Belge Kopyalama, Sanatsal Çekimler, Kompozisyon, Karanlık Oda, Siyah-Beyaz ve Renki Baskılar, Banyolar, Görüntü Kalitesi gibi konular bu dersin içeriğini oluşturur. Fotoğrafı anasanat atölye dersi olarak seçen öğrencilere, seçmeli sanat atölye derslerinin iki yarıyılık kısmında Resim dersi zorunlu olarak seçtirilir. Diğer dört seçmeli sanat atölye dersinde öğrenci bölüm imkanlarına göre istediği atölye derslerini seçebilir. Ancak eğer şartlar elverişli ise, öğrencilere seçmeli sanat atölye derslerinin ikisinde üçboyutlu derslerden seçim yaptırılması uygun olur.

1.1.6. Problem

Toplumların gelişmelerinde nicelik ve nitelik yönünden yeterli düzeyde yetiştirilmiş insana gereksinim vardır (Korkut, 2002, s.11). Bu yetiştirilmiş insan gücünün yaratılmasında eğitim önemli rol oynamaktadır. Eğitim sisteminin temel öğelerinden birisi ve en önemlisi kuşkusuz öğretmenlerdir (Kavuran, 2002, s.1). Öğretmen, içinde yaşadığı toplumun ve o toplumu oluşturan bireylerin yetiştirilmesinde birinci derecede sorumlu kişidir (Kırıçoğlu, 1994, s. 139). Böylesine önemli bir misyonu bulunan öğretmenin yetiştirilmesi ve bu bağlamda toplumun sanatsal ve kültürel gelişiminde etkin rol oynayan resim-iş öğretmenin yetiştirilmesi, oldukça önem taşımaktadır.

Yüksek Öğretim Kurulu 1996 yılında daha nitelikli öğretmen yetiştirmek amacıyla Eğitim Fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenmesi çalışmalarını başlatmış (YÖK, 1998, s.3), bu kapsamda Eğitim Fakültelerinin tüm programlarında olduğu gibi resim-iş öğretmenliği programında da birtakım değişiklikler gerçekleştirilmiştir.

1998-1999 Öğretim yılından bu yana uygulanan Yeniden Yapılanma Projesi ile Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği programında yer alan anasanat atölye derslerinin uygulanması boyutunda birtakım sorunların ortaya çıktığı gözlenmektedir. Bu nedenle; öğrencilerin plastik sanatlar hakkında temel bilgi ve beceriyi kazandığı, alanına ilişkin yapılanmasını sağladığı en temel derslerden olan anasanat atölye derslerine ilişkin sorunların saptanması için öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin neler olduğunun belirlenmesi gerekmektedir. Elde edilen verilerin, sorunların çözümünde kullanılması daha nitelikli resim-iş öğretmenlerinin yetişmesini sağlayacaktır. Bu araştırma böyle bir gereksinimden doğmuştur.

1.2. Amaç

Araştırmanın amacı, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Programında yer alan Anasanat Atölye Derslerine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır.

1- Öğretim elemanlarının;

- a- Atölye derslerinin yürütüldüğü ortamlara
- b- Ders saati süresine
- c- Ders saati dışında atölyelerin öğrenciler tarafından kullanım olanaklarına
- d- Anasanat Atölye derslerinin içeriklerine ve içeriğin uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

2. Öğretim elemanlarının anasanat atölye derslerinin amacına ilişkin ve bu derslerin daha etkili bir biçimde gerçekleşmesine ilişkin görüşleri nelerdir?

3. Öğrencilerin;

- a- Atölye dersinin yürütüldüğü ortamlara
- b- Ders saati süresine
- c- Ders saati dışında atölyelerin öğrenciler tarafından kullanım olanaklarına
- d- Anasanat atölye derslerinin içeriklerine ve içeriğin uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

4. Öğrencilerin anasanat atölye derslerinin amacına ilişkin ve bu derslerin daha etkili bir biçimde gerçekleşmesine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.3. Önem

1998 yılından bu yana uygulanan Yeniden Yapılanma projesi ile Eğitim Fakültelerinde daha nitelikli öğretmen yetiştirmek amaçlanmıştır. Bu amaç

doğrultusunda Eğitim Fakültelerinin yapıları ve ders programlarında köklü değişikliklere gidilmiştir.

Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılanması kapsamında Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği programında da bu değişiklikler yaklaşık dört yıldır uygulanmaktadır. Bu süreç boyunca programların uygulama boyutunda çeşitli sorunlarla karşılaşıldığı görülmektedir.

Bu araştırma ile, programda yer alan anasanat atölye derslerine ilişkin sorunların öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine dayalı olarak saptanması ve elde edilen sonuçların yeniden yapılanma programında yapılacak değişikliklerde Yüksek Öğretim Kurumuna rehberlik etmesi umulmaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları şunlardır;

Araştırma, 2002-2003 öğretim yılında İnönü Üniversitesi (Malatya), Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Samsun), Uludağ Üniversitesi (Bursa), Anadolu Üniversitesi (Eskişehir) Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği programında bulunan öğretim elemanları ile bu programda öğrenim gören 2., 3., 4. sınıf öğrencileriyle sınırlıdır.

Araştırma için öğretim elemanları ve öğrencilerden toplanan bilgiler, 2002-2003 öğretim yılındaki varolan durumla sınırlıdır.

1.5 Tanımlar

Anasanat Atölye Dersi: Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği bölümlerinde 6 yarıyıl süresince haftalık 6 ders saati olarak uygulanan yoğun teorik anlatımları ve uygulamayı kapsayan derslerdir.

Eğitim Fakóltesi: Öğretmen yetiştirme işlevini geręekleřtiren üniversiteye bağlı kurum.

Program: Öğrencilerin karşılaştıkları öğrenme durumlarının ve geçirdikleri yaşantıların tümü programı oluşturmaktadır (Fidan,1985,s.15).

Sanat Eğitimi: Bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilme yetenek ve yaratıcılığını estetik bir düzeye ulaştırmak amacıyla yapılan çabadır (Erbay, 1997, s.9).

Yeniden Yapılanma: 1998 yılında uygulamaya başlayan YÖK-Dünya Bankası Milli Eğitim Geliştirme Projesi çerçevesinde Eğitim Fakólterini bünyesinde yapılan değişiklikler, düzenlemeler (Önkol, 1999, s.16).

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı ile verilerin toplanması ve toplanan verilerin çözümü ve yorumlanmasına ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Programında yer alan anasanat atölye derslerine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar (Karasar, 1999, s,77).

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2002-2003 Öğretim Yılında Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitim Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Programında bulunan öğretim elemanları ile bu programda öğrenim gören 2., 3., 4. sınıf öğrencileri oluşturmuştur.

Araştırma için tüm evrene ulaşma güçlüğü göz önünde bulundurularak örneklem alma yoluna gidilmiştir. Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde küme örnekleme yaklaşımından yararlanılmıştır. Bu amaçla tesadüfi örnekleme yoluyla üç fakülte (İnönü Üniversitesi (Malatya), Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Samsun) ve Uludağ Üniversitesi (Bursa) Eğitim Fakülteleri) ve veri toplamada kolaylık sağlaması açısından araştırmacının görev yaptığı Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi olmak üzere dört fakülte belirlenmiştir. Adı geçen eğitim fakültelerinden

75 öğretim elemanı ile 649 öğrenci araştırmanın örneklem grubunu oluşturmuştur. Tablo 1’de araştırmanın örneklem grubu ile ilgili sayısal verilere yer verilmiştir.

Tablo: 1
Araştırmanın Örnekleme

Küme	Örnekleme Seçilen	Araştırmaya Katılan	Değerlendirme Dışı Bırakılan	Değerlendirmeye Alınan
Öğretim Elemanları	75	57	2	55
Öğrenciler	649	541	1	540
Toplam	724	598	3	595

Tablo 1’ de görüldüğü gibi, araştırmanın örneklemini oluşturan 75 öğretim elemanından 57’si araştırma anketine yanıt vererek araştırmaya katılmıştır. Geri dönen anketlerden yanlış ve eksik doldurulmuş 2 anket değerlendirme dışı bırakılmıştır. Böylece, araştırma için 55 öğretim elemanından toplanan bilgiler değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmanın örneklem grubundaki 649 öğrenciden 541’i araştırma anketine yanıt vererek araştırmaya katılmıştır. Geri dönen anketlerden yanlış ve eksik doldurulmuş olan 1 anket değerlendirme dışı bırakılmıştır. Böylece, araştırma için 540 öğrenciden toplanan bilgiler değerlendirilmeye alınmıştır.

Araştırma örneklemindeki öğretim elemanlarının, cinsiyeti, çalışmakta olduğu üniversite, anasanat atölye derslerine girip girmediği ve eğer anasanat atölye derslerine giriyorsa hangi anasanat dersine girdiğine ilişkin kişisel bilgilere Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo: 2
Örneklemdaki Öğretim Elemanlarının Kişisel Özellikleri

Özellikler	N	%
Cinsiyet		
Bayan	20	36.4
Bay	35	63.6
Görev Yapılan Üniversite		
Anadolu Üniversitesi	15	27.3
İnönü Üniversitesi	7	12.7
19 Mayıs Üniversitesi	14	25.5
Uludağ Üniversitesi	19	34.5
Anasanat Atölye Dersine Girme Durumu		
Evet	45	81.8
Hayır	10	18.2
Yürütülen Anasanat Atölye Dersleri		
Resim	18	40.0
Grafik Tasarım	8	17.8
Heykel	4	8.9
Tekstil Tasarımı	3	6.7
Seramik	3	6.7
Geleneksel Türk Sanatları	1	2.2
Özgün Baskı	4	8.9
Endüstriyel Tasarım	2	4.4
Fotoğraf	2	4.4

Tablo 2’de görüldüğü gibi, araştırma kapsamına giren öğretim elemanlarının cinsiyet bakımından %36.4’ü bayanlardan, %63.6’sı baylardan oluşmaktadır. Öğretim elemanlarının %27.3’ü Anadolu Üniversitesi’nde, %12.7’si İnönü Üniversitesi’nde, %25.5’i Ondokuz Mayıs Üniversitesi’nde, %34.5’i ise Uludağ Üniversitesi’nde çalışmaktadır.

Öğretim elemanlarının anasanat atölye derslerine girip girmeme durumlarına ilişkin dağılım incelendiğinde öğretim elemanlarının, %81.8’inin anasanat atölye derslerine girdikleri, %18.2’sinin ise anasanat atölye derslerine girmedikleri belirlenmiştir.

Anasanat atölye derslerine giren öğretim elemanlarının girdikleri anasanat atölye derslerinin dağılımı bakımından, %40.0'ı resim, %17.8'i grafik tasarım, %8.9'u heykel, %6.7'si tekstil tasarımı, %6.7'si seramik, %8.9'u özgün baskı, %4.4'ü endüstriyel tasarım, %4.4'ü fotoğraf anasanat atölye derslerini verdikleri anlaşılmaktadır. Buna göre öğretim elemanlarının çoğu resim anasanat atölye dersini vermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin; cinsiyeti, öğretim görmekte olduğu üniversite, resim-iş öğretmeni programını seçme nedenleri, devam etmekte olduğu sınıf ve seçmiş oldukları anasanat atölye derslerine ilişkin bilgilere aşağıdaki Tablo 3'de yer verilmiştir.

Tablo: 3
Örnekleme Öğrencilerin Kişisel Özellikleri

Özellikler	N	%
Cinsiyet		
Bayan	352	65.2
Bay	188	34.8
Öğrenim Görülen Üniversite		
Anadolu Üniversitesi	111	20.6
İnönü Üniversitesi	145	26.9
19 Mayıs Üniversitesi	115	21.3
Uludağ Üniversitesi	169	31.3
Programı Seçme Nedenleri		
Resim-iş öğretmeni olmak istediği için	235	44.7
Sanatçı kimliğinin oluşumuna katkı sağlaması için	116	22.1
Plastik sanatlar alanında kendilerini geliştirmek için	90	17.1
İstenilen başka bölümlere giremediği için	44	8.4
Diğer	41	7.8
Öğrenim Görülen Sınıf		
2.sınıf	182	33.7
3.sınıf	182	33.7
4.sınıf	176	32.6
Seçilen Anasanat Atölye Dersleri		
Resim	176	32.6
Grafik Tasarım	195	36.1
Heykel	47	8.7
Tekstil Tasarımı	17	3.1
Seramik	35	6.5
Geleneksel Türk Sanatları	1	2
Özgün Baskı	39	7.2
Endüstriyel Tasarım	6	1.1
Fotoğraf	24	4.4

Tablo 3'de görüldüğü gibi, araştırma kapsamına giren öğrencilerin cinsiyet bakımından %65.2'si bayanlardan, %34.8'i baylardan oluşmaktadır.

Araştırma kapsamına giren öğrencilerin %20.6'sı Anadolu Üniversitesi'nde, %26.9'u İnönü Üniversitesi'nde, %21.3'ü Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde, %31.3'ü Uludağ Üniversitesi'nde öğrenim görmektedir. Bu durumda örnek

grubunda hem öğrenci hem de öğretim elemanı açısından görece olarak en büyük grubu Uludağ Üniversitesi'nin oluşturduğu öne sürülebilir.

Araştırma kapsamına giren öğrencilerin resim-iş öğretmenliğini seçme nedenleri bakımından incelendiğinde % 44.7'si resim-iş öğretmeni olmak istediği için, %22.1'i sanatçı kimliklerinin oluşumuna katkı sağlayacağı için, %17.1'i plastik sanatlar alanında kendilerini geliştirmek için, %8.4'ü istedikleri başka bölümlere giremedikleri için ve %7.8'inin de farklı nedenlerden dolayı resim-iş öğretmenliği programını seçtikleri anlaşılmaktadır.

Araştırma kapsamına giren öğrencilerin %33.7'sinin 2.sınıfa, %33.7'sinin 3.sınıfa, %32.6'sının da 4.sınıfa devam etmekte olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırma kapsamına giren öğrencilerin seçtikleri anasanat atölye dersleri bakımından %32.6'sının resim, %36.1'inin grafik tasarım, %8.7'sinin heykel, %3.1'inin tekstil tasarımı, %6.5'inin seramik, %2'sinin geleneksel Türk sanatları, %7.2'sinin özgün baskı, %1.1'inin endüstriyel tasarım, %4.4'ünün fotoğraf anasanat atölye derslerini seçtikleri anlaşılmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırma için gerekli verilerin toplanmasında “Resim-İş Öğretmenliği Programında Uygulanan Anasanat Atölye Derslerine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşlerini Belirleme Anketi” (Ek-1) kullanılmıştır.

Veri toplama aracı geliştirilirken ilk önce sanat eğitimcileri ve öğrencilerin konu ile ilgili görüşleri toplanarak önerme maddeleri hazırlanmıştır. Daha sonra önerme maddeleri incelenerek Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Programında çalışan bir öğretim üyesi ve tez danışmanlarının da yardımıyla taslak veri toplama aracı hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak anket, Engelliler Araştırma Enstitüsü'nde çalışan iki öğretim üyesi ile Resim-İş Eğitimi alanında çalışan yedi öğretim üyesinin incelemesine sunulmuştur. Bu incelemeler sonucunda uzman öğretim üyelerinin

görüşleri doğrultusunda taslak veri toplama aracında bazı değişiklikler yapılmıştır. Yeniden düzenlenen taslak veri toplama aracı ön deneme yapmak üzere 2., 3., 4. sınıf öğrencilerinden oluşan 15 kişilik bir gruba uygulanmıştır. Son olarak, uygulama ile elde edilen sonuçlar göz önünde tutularak veri toplama aracına son biçimi verilmiştir.

Hazırlanmış olan veri toplama aracı öğretim elemanları ve öğrencilere uygulanmak üzere iki biçimde düzenlenmiştir. Öğretim elemanları için hazırlanan veri toplama aracında öğretim elemanlarının kişisel bilgilerini toplamaya dönük dört madde yer almaktadır. Öğrenciler için hazırlanan veri toplama aracında öğrencilerin kişisel özellikleriyle ilgili bilgileri toplamaya dönük beş madde yer almaktadır. İzleyen sorularda, hem öğretim elemanları hem de öğrenciler için, anasanat atölye derslerinin yürütüldüğü ortamlara ilişkin 11 madde, ders saati sürelerine ilişkin üç madde, ders saati dışında atölyelerin öğrenciler tarafından kullanım olanaklarına ilişkin iki madde, anasanat atölye derslerinin içeriklerine ve içeriğin uygulanabilirliğine ilişkin üç madde yer almaktadır. Ayrıca, öğretim elemanları ve öğrencilerin anasanat atölye derslerinin amacına ilişkin ve dersin daha etkili bir biçimde gerçekleşmesine ilişkin görüşlerinin saptanmasının amaçlandığı iki açık uçlu madde yer almaktadır. Toplam olarak öğretim elemanları için düzenlenmiş olan veri toplama aracında 25 madde, öğrenciler için düzenlenmiş olan veri toplama aracında 26 madde yer almaktadır.

2.4. Verilerin Çözümlemesi

Anket aracılığı ile toplanan verilerin çözümlenmesine geçmeden önce öğretim elemanları ve öğrenciler tarafından doldurulan veri toplama araçları tek tek incelenmiş, yanlış ve eksik doldurulan veri toplama araçları elenerek değerlendirme dışı bırakılmıştır. Gerektiği biçimde doldurulan veri toplama araçları ise üniversitelere göre alfabetik olarak sıralanıp, numaralandırılmıştır ve veri toplama araçlarının kapsadığı bilgiler bilgisayar ortamına aktarılarak çözümlenmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı ile toplanan verilerin çözümlenmesi aşamasında araştırmacının amaçları doğrultusunda, SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) bilgisayar programı kullanılmıştır.

Açık uçlu sorulardan elde edilen verilerin çözümlenmesinde ise öncelikle bu bölüme yanıt veren öğretim elemanları ve öğrencilere ait veri toplama araçları üniversitelere göre alfabetik olarak sıralanıp, numaralandırılarak tüm öğretim elemanlarına ve öğrencilere ait yanıtlar tek tek okunarak değerlendirilmiştir. Yapılan bu değerlendirme sonucunda, her bir sorunun altında soruların yanıtlarını kapsayan kategorilerin yer aldığı “açık uçlu soru kodlama anahtarı” oluşturulmuştur. Kodlama anahtarında yer alan katagorilerin belirlenmesi amacıyla, veri toplama araçlarından yüzde yirmisi rassal olarak seçilmiş ve bu seçilen veri toplama araçları araştırmacı ve alandan bir uzman tarafından, birbirlerinden bağımsız olarak açık uçlu soru kodlama anahtarına göre değerlendirilmiştir.

Değerlendirme, veri toplama aracına yanıt veren öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerine uygun bulunan kategorinin açık uçlu soru kodlama anahtarına işaretlenmesi şeklinde yapılmıştır. Araştırmacı ve uzmanın yaptığı bu işaretlemelerin tutarlılığını belirlemek amacıyla, kodlama anahtarındaki her bir sorunun yanıtı tek tek ele alınarak karşılaştırılmıştır. Bu çalışma sonunda kodlama anahtarına son şekli verilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş ğretmenliği Programında yer alan anasanat atölye derslerine ilişkin ğretim elemanı ve ğrenci görüşlerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu bölümde, araştırmanın amacına dönük soruların çözümü için toplanan verilerin istatistiksel teknikler kullanılarak çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgulara ve bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

3.1. Anasanat Atölye Derslerine İlişkin ğretim Elemanlarının Görüşleri

Resim-iş ğretmenliği programında yer alan anasanat atölye derslerine ilişkin ğretim elemanlarının görüşleri,

- a. Anasanat atölye derslerinin yürütüldüğü ortamlara
- b. Ders saati süresine
- c. Ders saati dışında atölyenin öğrenciler tarafından kullanım olanaklarına
- d. Anasanat atölye derslerinin içeriklerine ve içeriğin uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri olmak üzere dört alt başlıkta gruplandırılmıştır. İzleyen paragraflarda sırasıyla bu başlıklarla ilişkili elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.1.1. Anasanat Atölye Derslerinin Yürütüldüğü Ortamlara İlişkin ğretim Elemanlarının Görüşleri

Öğretim elemanlarının anasanat atölye derslerinin yürütüldüğü ortamlara ilişkin görüşlerini belirlemek üzere "atölyelerde bulunan araçların yeterli olup, olmadığı var olan araçların kullanılabilir durumda olup olmadığı, atölyelerin derslerin yürütülmesi için uygun büyüklükte olup olmadığı atölyelerde sunulan teknolojik olanaklardan

öğrencilerin yeterince yararlanıp yararlanamadığı, atölyelerin aydınlatma donanımı, sıcaklığı, anasanat atölye derslerinde yapılan çalışmaların sergilenmesi için uygun düzeneklerin olup olmadığı, çalışmaların sürekli sergilenmelerine yönelik bölüm içinde mekan olup olmadığı ve dersler için gerekli kaynaklara ulaşılabilen kütüphanenin olup olmadığı ile ilgili onbir ayrı soru yöneltilmiştir. Bu sorulara ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 4 ve Tablo 5’de yer almaktadır.

Tablo: 4
Anasanat Atölye Derslerinin Yürütüldüğü Ortamlara İlişkin Öğretim
Elemanlarının Görüşleri *

Sorular	Evet		Kararsızım		Hayır	
	N	%	N	%	N	%
5- Anasanat atölyelerinde dersler için gerekli araçlar (masa, ışıklı masa, resim sehпасı, baskı presі, pozlandırma makinesi, çelik oyma uçları, merdane vb.) yeterli mi?	21	40.4	4	7.7	27	51.9
6- Anasanat atölyelerinde bulunan araçlar kullanılabilir durumda mı?	37	68.5	4	7.4	13	24.1
7- Anasanat atölyenizin büyüklüğü derslerinizin yürütülmesi için uygun mu?	32	61.5	3	5.8	17	32.7
8- Anasanat atölyenizin aydınlatma donanımı yeterli mi?	35	68.6	-	-	16	31.4
9- Anasanat atölyenizin sıcaklığı, derslerinizin yürütülmesi için uygun mu?	38	74.5	2	3.9	11	21.6
10- Anasanat atölyenizde bulunan araçlardan öğrencilerinizin (masa, ışıklı masa, resim sehпасı, baskı presі, pozlandırma makinesi, çelik oyma uçları, merdane vb.) etkili bir şekilde yararlanabildiğini düşünüyor musunuz?	26	51.0	4	7.8	21	41.2
11- Anasanat atölye derslerinizin amacı doğrultusunda bölümünüzde sunulan teknolojik olanaklardan öğrencilerinizin (bilgisayar, tv, video, vb.) yeteri kadar yararlanabildiğini düşünüyor musunuz?	13	24.5	9	17.0	31	58.5

* Tabloda yer alan soru maddeleri, veri toplama aracındaki orjinal soru numaraları ile verilmiştir.

Tablo 4’de görüldüğü gibi, atölyelerdeki araçların yeterliliğine ilişkin görüşlerinin sorulduğu 5. soruya öğretim elemanlarının %40.4’ü “evet”, %7.7’si “kararsızım”, %51.9’u “hayır” yanıtını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun anasanat atölyelerinde bulunan araçların, bu derslerin yürütülmesi için yeterli olmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Atölyelerde bulunan araçların kullanılabilir durumda olup olup olmadığının sorulduğu 6. soruya ise, öğretim elemanlarının %68.5’i “evet” kullanılabilir, %7.4’ü “kararsızım”, %24.1’i de “hayır” kullanılamaz şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre öğretim elemanları atölyelerde bulunan araçların çoğunun kullanılabilir durumda olduğu anlaşılmaktadır.

Anasanat atölyelerinin büyüklüğünün, derslerin yürütülmesi için uygun olup olmadığına ilişkin 7. soruya ise öğretim elemanlarının %61.5’i “evet” uygundur, %5.8’i “kararsızım”, %32.7’si “hayır” uygun değildir şeklinde görüş belirtmişlerdir. Buna göre öğretim elemanlarının çoğunluğunun, derslerin yürütülmesi için atölyelerin büyüklüğünü uygun buldukları anlaşılmaktadır.

Atölyelerin aydınlatma donanımının yeterli olup olmadığına ilişkin görüşlerinin sorulduğu 8. soruya öğretim elemanlarının %68.6’sı “evet” yeterlidir, %31.4’ü “hayır” yeterli değildir şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu verilere göre anasanat atölyelerinin çoğunun aydınlatma donanımlarının derslerin yürütülmesi için uygun olduğu anlaşılmaktadır.

Atölyelerin sıcaklığının derslerin yürütülmesi için uygun olup olmadığının sorulduğu 9. soruya öğretim elemanlarının %74.5’i “evet” uygundur, %3.9’u “kararsızım”, %21.6’sı ise “hayır” uygun değildir şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu verilere göre öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu derslerin yürütülmesi için atölyelerin sıcaklığını uygun buldukları anlaşılmaktadır.

“Anasanat atölyelerinde bulunan araçlardan öğrencilerin etkili bir şekilde yararlanabildiğini düşünüyor musunuz?” şeklinde sorulan 10. soruya öğretim

elemanlarının %51.0'ı "evet" yararlanabiliyor, %7.8'i "kararsızım", %41.2'si "hayır" yararlanamıyor şeklinde görüş belirtmişlerdir.

"Anasanat atölye derslerinin amacı doğrultusunda bölümünüzde sunulan teknolojik olanaklardan öğrencilerinizin yeteri kadar yararlanabildiğini düşünüyor musunuz?" şeklinde sorulan 11. soruya öğretim elemanlarının %24.5'i "evet" yararlanabiliyor, %17.0'ı "kararsızım", %58.5'i "hayır" yararlanamıyor şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre öğretim elemanları sunulan teknolojik olanaklardan öğrencilerin yeteri kadar yararlanamadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo: 5
Anasanat Atölye Derslerinin Yürütüldüğü Ortamlara İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri *

Sorular	N	%
12-Yanıtınız hayır ise, öğrencileriniz hangi kaynaklardan yararlanabiliyorlar?		
Kendilerine ait araçları kullanıyorlar	27	71.1
Okulda farklı bölümlerdeki araçlardan yararlanıyorlar	13	34.2
İnternet kafeden yararlanıyorlar	10	26.3
Bilgim yok	5	13.2
Diğer	7	18.4
21-Anasanat atölyenizde yapılan öğrenci çalışmalarını sergileme panoları ve/veya standları var mı?		
Var ve yeterli	18	32.7
Var ancak yetersiz	27	49.1
Yok ve ihtiyaç duymuyorum	-	-
Yok ve ihtiyaç duyuyorum	10	18.2
22- Anasanat atölye derslerinde yapılan çalışmaların sürekli sergilenmeleri için, sadece bölümünüze ait özel mekan var mı?		
Var ve yeterli	7	12.7
Var ancak yetersiz	26	47.3
Yok ve ihtiyaç duymuyorum	1	1.8
Yok ve ihtiyaç duyuyorum	21	38.2
23- Okulunuzda (üniversitenizde) anasanat atölye dersleri için gerekli olan kaynaklara ulaşabileceğiniz kütüphane var mı?		
Var ve yeterli	10	18.5
Var ancak yetersiz	37	68.5
Yok ve ihtiyaç duymuyorum	-	-
Yok ve ihtiyaç duyuyorum	7	13.0

* Tabloda yer alan soru maddeleri, veri toplama aracındaki orjinal soru numaraları ile verilmiştir.

Onbirinci soruya olumsuz görüş belirten öğretim elemanlarına “yanıtınız hayır ise öğrencileriniz hangi kaynaklardan yararlanabiliyorlar?” şeklinde sorulan 12. soruya öğretim elemanlarının %69.1’inin yanıt verdiği görülmektedir. Bunlar içinde %71.1’i öğrenciler “kendilerine ait araçları kullanıyorlar”, %34.2’si “okuldaki farklı bölümlerdeki araçlardan yararlanıyorlar”, %26.3’ü “internet kafeden yararlanıyorlar”, %13.2’si “bilgim yok”, %18.4’ü “diğer” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Diğer” seçeneğinin dağılımında ise öğretim elemanları öğrencilerin, kendilerine ait araçları kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Anasanat atölyelerinde, yapılan öğrenci çalışmalarını sergileme panoları ve/veya standları var mı?” şeklinde sorulan 21. soruya öğretim elemanlarının %32.7’si “var ve yeterli”, %49.1’i “var ancak yetersiz”, %18.2’si “yok ve ihtiyaç duyuyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu değerlere göre, anasanat atölyelerinde, öğrenci çalışmalarının sergilenmesi için gerekli pano ve/veya standların yeterli olmadığı anlaşılmaktadır.

Anasanat atölye derslerinde yapılan çalışmaların sürekli sergilenmeleri için, sadece bölüme ait özel mekanın bulunup bulunmadığının sorulduğu 22. soruya öğretim elemanlarının %12.7’si “var ve yeterli”, %47.3’ü “var ancak yetersiz”, %1.8’i “yok ve ihtiyaç duymuyorum”, %38.2’si “yok ve ihtiyaç duyuyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu verilere göre, öğretim elemanlarının yarıya yakın bir bölümünün özel mekanın bulunduğu ancak yeterli olmadığı görüşünde oldukları söylenebilir. Yaklaşık beşte ikisi, olmadığını ve ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

“Okulunuzda (üniversitenizde) anasanat atölye dersleri için gerekli olan kaynaklara ulaşabileceğiniz kütüphane var mı?” şeklinde sorulan 23. soruya öğretim elemanlarının %18.5’i “var ve yeterli”, %67.5’i “var ancak yetersiz”, %13.0’ı “yok ve ihtiyaç duyuyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu verilere göre, öğretim elemanlarının büyük bir bölümünün (%68.5) okullarında bulunan kütüphanenin, anasanat atölye dersleri için gerekli olan kaynaklara ulaşmak için yetersiz olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır.

Anasanat atölye derslerinin yürütüldüğü ortamlara ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri Tablo-4 ve Tablo-5'teki bulgular gözönünde bulundurularak değerlendirildiğinde, öğretim elemanlarının genellikle ortamlara ilişkin olumlu görüşe sahip oldukları söylenebilir, ancak anasanat atölyelerinde bulunan araç-gereç ve teknolojik donanım bakımından olumsuz görüşte oldukları öne sürülebilir. Her türlü eğitim etkinliği için önemli olan ortam, atölye dersleri söz konusu olduğunda daha da önem kazanmaktadır. Çünkü kuramsal derslere göre, atölye derslerinde ortamdaki ve ortamda bulunan/bulunması gereken araç/gereçlerden olumlu veya olumsuz etkilenme dersin amaçlarına ulaşımını oldukça fazla etkiler. Ertok'un (2002,s.333) Mekan ve Çevre Açısından Sanat Eğitimi Ortamları ile ilgili bir çalışmasında da sanatı değişik boyutları ile tanıyabilmek, anlayabilmek, sanatsal bilinç kazanmak ancak yoğun ve kaliteli sanatsal ortamla olanaklı olduğu belirtilmektedir.

3.1.2. Anasanat Atölye Derslerinin Sürelerine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri

Öğretim elemanlarının anasanat atölye derslerinin sürelerine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere, atölye derslerinin haftalık ders saati süresine ilişkin görüşlerini, uygulanmakta olan ders saati süresi yetersiz bulunuyorsa, anasanat atölye derslerinin süresi haftada kaç saat olmasını istediklerine ilişkin 2 ayrı soru yöneltilmiştir. Bu sorulara ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo: 6
Anasanat Atölye Derslerinin Sürelerine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri *

Sorular	N	%
13-Anasanat atölye derslerinin haftalık ders saati süresi ile ilgili görüşleriniz		
Çok yeterli buluyorum	2	3.6
Yeterli buluyorum	8	14.5
Yetersiz buluyorum	27	49.1
Çok yetersiz buluyorum	18	32.7
14-Ders saati süresini yetersiz buluyor iseniz, anasanat atölye dersi süresi sizce haftada kaç saat olmalıdır?		
7 saat	1	2.2
8 saat	4	8.7
9 saat	-	-
10 saat	19	41.3
11 saat ve daha uzun süre	22	47.8

Tablo 6’da görüldüğü gibi, anasanat atölye derslerinin haftalık ders saati süresi ile ilgili görüşlerinin sorulduğu 13. soruya öğretim elemanlarının %3.6’sı “çok yeterli”, %14.5’inin “yeterli”. %49.1’i “yetersiz” %32.7’si “çok yetersiz” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Buna göre, öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun anasanat atölye derslerinin haftalık ders saati süresini yetersiz buldukları anlaşılmaktadır.

“Ders saati süresini yetersiz buluyor iseniz, anasanat atölye dersi süresi sizce kaç olmalıdır” şeklinde sorulan 14. soruya ise öğretim elemanlarının %2.2’si “7 saat”, %8.7’si “8 saat”, %41.3’ü “10 saat”, %47.8’i “11 saat ve daha uzun süre” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu verilere göre öğretim elemanlarının büyük bir bölümü (%89.1) anasanat atölye derslerine ayrılan ders saati süresini 10 saat ve daha fazla olmasını istedikleri anlaşılmaktadır.

Sanat becerilerinin edinebilmesinde süre önemlidir. Mevcut programda 6 saat olan anasanat atölye derslerini öğretim elemanlarının yaklaşık dörtte üçünün (%81.8) yetersiz bulunduğu görülmektedir. Bu sürenin 10 saat ve daha fazla olmasını öğretim elemanlarının çoğunluğu (%89.1) istemektedir. Bulut’un (2002, s.508) Eğitim

* Tabloda yer alan soru maddeleri, veri toplama aracındaki orjinal soru numaraları ile verilmiştir.

Fakültelerinde Yeniden Yapılanma Programı Resim-iş Öğretmenliği Alan Bilgisi Ders Saatleri ile ilgili bir çalışmada da plastik değerlerin kavratıldığı, uygulandığı, özgün çalışmaların gerçekleştirildiği anasanat atölye derslerinin haftada sadece altı saatle sınırlı olması, birçok tekniğin öğrenilerek uygulanacağı bu dersler için son derece yetersiz olduğu belirtilmektedir. Benzer olarak Kavuran (2002) tarafından yapılan çalışmada da Türkiyede bulunan Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun anasanat atölye derslerinin haftalık ders saati süresini yetersiz buldukları belirtilmektedir.

3.1.3. Anasanat Atölyelerinin Ders Saati Dışında Öğrenciler Tarafından Kullanım Olanaklarına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri

Öğretim elemanlarının, anasanat atölyelerinin ders saati dışında öğrenciler tarafından kullanım olanaklarına ilişkin görüşlerini belirlemek üzere, “öğrencilerin anasanat atölyelerini ders saati dışında kullanıp kullanmadıklarını, eğer kullanıyorlar ise ne zaman (“mesai saatleri içinde”, “mesai saatleri dışında”) kullanabildiklerine ilişkin iki ayrı soru yöneltilmiştir. Bu sorulara ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo: 7
Ders Saati Dışında Atölyelerin Öğrenciler Tarafından Kullanım Olanaklarına İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri *

Sorular	N	%
15-Öğrencileriniz anasanat atölyelerini ders saati dışında kullanabiliyor lar mı?		
Her zaman		
Çoğunlukla	15	27.3
Ara sıra	14	25.5
Hiç bir zaman	26	47.3
	-	-
16-Yanıtınız olumlu ise,		
Mesai saatleri içinde	20	37.0
Mesai saatleri dışında	1	1.9
Hem mesai saatleri içinde, hem de mesai saatleri dışında	33	61.1

* Tabloda yer alan soru maddeleri, veri toplama aracındaki orjinal soru numaralar ile verilmiştir.

Tablo 7’de görüldüğü gibi, öğrencilerin ders saati dışında anasanat atölyelerini kullanma durumlarına ilişkin görüşlerinin sorulduğu 15. soruya öğretim elemanlarının %27.3’ü “her zaman” kullanabiliyorlar, %25.5’i “çoğunlukla” %47.3’ü “arasıra” kullanıyorlar şeklinde cevap vermişlerdir. Bu sonuçlara göre atölyelerin ders saati dışında öğrenciler tarafından her zaman kullanılabilirdiği anlaşılmaktadır.

15. soruya yanıtınız olumlu ise, öğrencilerin ders saatleri dışında atölyeleri ne zaman kullandıklarının sorulduğu 16. soruya öğretim elemanlarının %37.0’ı “mesai saatleri içinde”, %1.9’u “mesai saatleri dışında”, %61.1’i “hem mesai saatleri içinde, hem mesai saatleri dışında” kullanabiliyorlar şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun istedikleri zaman atölyeleri kullanabildikleri anlaşılmaktadır.

Öğretim elemanları ders saati dışında öğrencilerin atölyelerden yararlanabildiğini düşünmektedirler. Sanat eğitiminde anasanat atölye dersleri öğrencinin alanı ile ilgili yapılanmasında önemli bir yer tutmaktadır (Aksoy, 2002, s.91). Sanat eğitimcilerinin yetiştirilmesinde böylesine önemli bir dersin haftalık 6 saatlik ders süresinin dışında kullanılması öğrencilerin çalışmalarına devam etmesi, yeni denemeler, araştırmalar yapmasına olanak sağlaması bakımından önemli olduğu söylenebilir.

3.1.4. Anasanat Atölye Derslerinin İçeriklerine ve İçeriğin Uygulanabilirliğine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri

Öğretim elemanlarının anasanat atölye derslerinin içeriklerine ve içeriğin uygulanabilirliğine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere, öğretim elemanlarına, anasanat atölye derslerinin içeriğine ilişkin görüşleri, uygulanmakta olan anasanat atölye derslerinin öğrencilerin alana ilişkin gereksinimlerini karşılayıp karşılamadıkları, anasanat derslerinde gerçekleştirilen uygulamaların öğrencileri resim-iş öğretmenliğine hazırlaması açısından yeterli olup olmadığına ilişkin üç soru yöneltilmiştir. Anasanat atölye derslerinin içeriklerine ve içeriğin uygulanabilirliğine ilişkin öğretim elemanı görüşleri Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo: 8
Anasanat Atölye Derslerinin İçeriklerine ve İçeriğin Uygulanabilirliğine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri *

Sorular	N	%
18-Anasanat atölye derslerinin içeriğine ilişkin görüşleriniz;		
Teorik bilgileri yeterli buluyorum	14	26.9
Teorik bilgilerle fazla yüklü buluyorum	2	3.8
Teorik bilgileri yetersiz buluyorum	14	26.9
Uygulamayı yeterli buluyorum	7	13.5
Uygulamayı fazla yüklü buluyorum	1	1.9
Uygulamayı yetersiz buluyorum	37	71.2
Diğer	9	17.3
19-Uygulanmakta olan anasanat atölye derslerinin, öğrencilerin alana ilişkin gereksinimlerini karşıladığını düşünüyor musunuz?		
Evet	17	30.9
Kararsızım	13	23.6
Hayır	25	45.5
20-Anasanat atölye derslerinde gerçekleştirilen uygulamaların, öğrencilerinizi resim-iş öğretmenliğine hazırlaması açısından yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?		
Evet	14	25.5
Kararsızım	16	29.1
Hayır	25	45.5

Tablo 8’de görüldüğü gibi anasanat atölye derslerinin içeriğine ilişkin görüşlerinin sorulduğu 18. soruya öğretim elemanlarının %26.9’u “teorik bilgileri yeterli buluyorum”, %3.8’i “teorik bilgileri fazla yüklü buluyorum”, %26.9’u “teorik bilgileri yetersiz buluyorum”, %13.5’i “uygulamayı yeterli buluyorum”, %1.9’u “uygulamayı fazla yüklü buluyorum”, %71.2’si “uygulamayı yetersiz buluyorum”, %17.3’ü “diğer” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Diğer” seçeneğine ilişkin görüşleri incelendiğinde öğretim elemanlarının çoğu, ders saati süresinin yetersizliğine bağlı olarak hem uygulamayı hem de teorik boyutunu yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun uygulamayı yetersiz buldukları anlaşılmaktadır.

* Tabloda yer alan soru maddeleri, veri toplama aracındaki orjinal soru numaralar ile verilmiştir.

Uygulanmakta olan anasanat atölye derslerinin öğrencilerin alana ilişkin gereksinimlerini karşıladığını düşünüyor musunuz? şeklinde sorulan 19. soruya öğretim elemanlarının %30.9'u "evet", %23.6'sı "kararsızım", %45.5'i "hayır" karşıladığını düşünmüyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre öğretim elemanlarının yarıya yakın bir bölümünün ana sanat atölye derslerinin öğrencilerin alana ilişkin gereksinimlerini karşılamadığını düşündükleri anlaşılmaktadır.

Anasanat atölye derslerinde gerçekleştirilen uygulamaların öğrencileri resim-iş öğretmenliğine hazırlaması açısından yeterli olup olmadığının sorulduğu 20. soruya öğretim elemanlarının %25.5'i "evet" yeterli, %29.1'i "kararsızım", %45.5'i "hayır" yeterli olduğunu düşünmüyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre öğretim elemanlarının çoğu anasanat atölye derslerinde gerçekleştirilen uygulamaların öğrencileri resim-iş öğretmenliğine hazırlaması açısından yeterli olmadığını düşündükleri anlaşılmaktadır.

Anasanat atölye dersleri mevcut programda teorik 2 saat ve uygulamada 4 saat olarak yer almaktadır, ancak "atölye derslerinin kapsamı ve içeriklerinin belirlenmesinde hocanın kişisel yorumu diğer alanlara göre daha ağır basmaktadır" (Aksoy,2002,s.91). Anasanat atölye derslerinin içeriklerine ve içeriğin uygulanabilirliğine ilişkin öğretim elemanlarının çoğunluğunun olumsuz görüş belirtmesinde ders saatlerinin yetersiz oluşunun önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Anasanat atölye derslerinin içeriğine ilişkin görüşlerinin sorulduğu 18. maddede de diğer seçeneğini seçen öğretim elemanlarının (%17.3) hemen hemen tamamına yakınının ders saatinin azlığından dolayı, gerek teorik bilgilerin edinilmesinin, gerek uygulamanın yetersiz olduğunu vurguladıkları gözlenmiştir.

3.2. Anasanat Atölye Derslerinin Amacına ve Etkililiğine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri

Öğretim elemanlarının anasanat atölye derslerinin amacına ilişkin ve dersin daha etkili bir biçimde gerçekleşmesine ilişkin görüşlerinin saptanması amacıyla “Size göre anasanat atölye dersinin amacı nedir? Ne olmalıdır?” ve “Anasanat atölye derslerinin daha etkili bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için açıklamakta yarar gördüğünüz başka görüş, eleştiri, dilek ve önerileriniz varsa, lütfen kısaca belirtiniz.” soru ve ifadelerinden yararlanılmıştır. Araştırma anketini yanıtlayan 55 öğretim elemanından 43’ü bu bölümdeki sorulara yanıt vermiştir. Bu sorulara ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 9, Tablo 10, Tablo 11, Tablo 12 ve Tablo 13’de yer almaktadır.

“Size göre anasanat atölye dersinin amacı nedir?” sorusuna ilişkin bulgular:

Tablo 9’da öğretim elemanlarının bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları görülmektedir.

Tablo: 9
Öğretim Elemanlarının Anasanat Atölye Dersinin Amacına İlişkin Görüşleri

Size Göre Anasanat Atölye Dersinin Amacı Nedir?	f
Öğrenciye seçtiği anasanat atölye dersinde gerek uygulama-gerek teorik olarak donanımlı kılmak, ayrıca bu bilgileri ortaöğretimde en etkili biçimde kullanmalarını sağlamak	19
Duygu ve düşüncelerini sanatsal olarak ifade edebilecek yetkinliğe ulaştırmak	7
Yaratıcı uygulama süreci içerisinde estetik bir bakış açısı kazandırabilmek	6
Öğrencileri hem sanatçı hem de öğretmen olabilecek biçimde şekillendirmek	5
Öğrenciye alanında yeterli bilgi ve beceriyi kazandırmanın yanında, problem çözebilme yeteneği kazandırmak	3
Öğrencilerin sanatsal kişiliklerini geliştirmek	3

Tablo 9 incelendiğinde, bu soruya yanıt veren 19 öğretim elemanı “öğrenciye seçtiği anasanat atölye dersinde gerek uygulama-gerek teorik olarak donanımlı kılmak, ayrıca bu bilgileri ortaöğretimde en etkili biçimde kullanmalarını sağlamak” şeklinde görüş belirtmiş, 7 öğretim elemanı “duygu ve düşüncelerini sanatsal olarak ifade edebilecek yetkinliğe ulaşmasıdır” olarak ifade etmiş, 6 öğretim elemanı, “yaratıcı uygulama süreci içerisinde estetik bir bakış açısı kazandırabilmek” olarak belirtmiş, 5 öğretim elemanı, “öğrencileri hem sanatçı hem de öğretmen olabilecek biçimde şekillendirmek”, 3 öğretim elemanı “öğrenciye alanında yeterli bilgi ve beceriyi kazandırmanın yanında, problem çözebilme yeteneği kazandırmaktır” şeklinde ifade etmiş, 3 öğretim elemanı da “öğrencilerin sanatsal kişiliklerini geliştirmektir” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

“Size göre anasanat atölye dersinin amacı ne olmalıdır?” sorusuna ilişkin bulgular:

Tablo 10’da öğretim elemanlarının bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları görülmektedir.

Tablo: 10
Öğretim Elemanlarının Anasanat Atölye Dersinin Amacının Ne Olması Gerektiğine İlişkin Görüşleri

Size Göre Anasanat Atölye Dersinin Amacı Ne Olmalıdır?	f
Öğrencilerin alan bilgisinin yanında sanatçı kişiliğinin oluşmasına fırsat verilerek, özgün ifade diline sahip olabilmelerini sağlamak	4
Öğrencilerin sadece teknik beceriye ve malzemeye hakim olmaları değil, aynı zamanda entellektüel bilgi birikimine sahip olmalarını sağlamak	1
Öğrencilerin alan bilgilerini çeşitli disiplinlerle ilişkilendirerek kullanabilmelerini sağlamak	1

Tablo 10 incelendiğinde bu soruya yanıt veren 4 öğretim elemanı “öğrencilerin alan bilgisinin yanında sanatçı kişiliğinin oluşmasına fırsat verilerek, özgün ifade diline sahip olabilmelerini sağlamak” şeklinde görüş belirtmiş, 1 öğretim elemanı

“öğrencilerin sadece teknik beceriye ve malzemeye hakim olmaları değil aynı zamanda entellektüel bilgi birikimine sahip olmalarını” ve 1 öğretim elemanı da “öğrencilerin alan bilgilerini çeşitli disiplinlerle ilişkilendirerek kullanabilmelerini sağlamak olmalıdır” şeklinde görüş belirtmiştir.

“Anasanat atölye derslerinin daha etkili bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için açıklamakta yarar gördüğünüz görüşleriniz varsa kısaca belirtiniz.” maddesine ilişkin bulgular:

Tablo 11’de öğretim elemanlarının verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları görülmektedir.

Tablo:11
Öğretim Elemanlarının Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilebilmesine İlişkin Görüşleri

Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilebilmesi İçin Açıklamakta Yarar Gördüğünüz Görüşleriniz Varsa Kısaca Belirtiniz?	f
Anasanat Atölye Ders içerikleri ortaöğretim müfredatıyla örtüşmeli ve öğrencilere anasanat atölye derslerini seçmeden önce ayrıntılı bir şekilde tanıtarak, ilgileri, istekleri doğrultusunda seçim yapmalarını sağlamak	3
Atölye koşullarının iyileştirmek ve ders saatlerini arttırmak	2
Anasanat atölye süreci içinde deneme-sınamalarını, araştırmalarını hiçbir engelleyici tavıra ve kurala bağlı kalmadan deneyerek, üç yıllık Anasanat Atölye Dersi sonunda her öğrenci bağımsız sergi açabilmeli ve çalışmalarının öz savunmasını yaparak gelebilecek sorulara açık olmalıdır	1

Tablo 11 incelendiğinde bu soruya yanıt veren 3 öğretim elemanı “Anasanat atölye ders içerikleri ortaöğretim müfredatıyla örtüşmeli, öğrencilere anasanat atölye dersleri seçmeden ayrıntılı bir şekilde tanıtılmalı, ilgileri, istekleri doğrultusunda seçim yapmaları sağlanmalı” olarak belirtmiş, 2 öğretim elemanı “Atölye koşullarının iyileştirilmesi ve ders saatlerinin artırılması” şeklinde görüş belirtmiş ve 1 öğretim elemanı da “Anasanat atölye süreci içinde deneme-sınamalarını,

araştırmalarını hiçbir engelleyici tavır ve kurala bağlı kalmadan deneyerek, üç yıllık anasanat atölye dersi sonunda her öğrenci bağımsız sergi açabilmeli ve çalışmalarının öz savunmasını yaparak gelebilecek sorulara açık olmalıdır” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

“Anasanat atölye derslerinin daha etkili bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için açıklamakta yarar gördüğünüz eleştirileriniz varsa kısaca belirtiniz.” maddesine ilişkin bulgular:

Tablo 12’de öğretim elemanlarının bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları görülmektedir.

Tablo: 12
Öğretim Elemanlarının Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilebilmesi İçin Açıklamakta Yarar Gördükleri Eleştirileri

Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilebilmesi İçin Açıklamakta Yarar Gördüğünüz Eleştirileriniz Varsa Kısaca Belirtiniz?	f
Anasanat atölye derslerinin ders saati süresi yetersiz	13
Anasanat atölyelerinde derslerin sağlıklı yürütülebilmesi için gerekli araç-gereç bulunmamakta, tam donanımlı atölyeler oluşturulmalı	12
Anasanat atölye derslerinin seçiminde uygulanan yöntemi doğru bulmuyorum	2
Öğretim elemanlarının anasanat atölye ders saati süresinde yeteri kadar derste bulunmamaları öğrenci-öğretim elemanı etkileşiminin sağlıklı olmasını engelliyor	1
Anasanat atölye dersinde öğrencinin bireysel kimliğinin oluşturulması için gerekli fırsatlar sağlanmıyor	1

Tablo 12 incelendiğinde 13 öğretim elemanı “Anasanat atölye derslerinin ders saati süresini yetersiz” olarak belirtmiş, 12 öğretim elemanı “Anasanat atölye derslerinin sağlıklı yürütülebilmesi için gerekli araç-gereç bulunmamakta, tam donanımlı atölyeler oluşturulmalı” şeklinde ifade etmiş, 2 öğretim elemanı “Anasanat atölye

derslerinin seçiminde uygulanan yöntemi doğru bulmadığını belirtmiş, 1 öğretim elemanı “öğretim elemanlarının anasanat atölye ders saati süresinde yeteri kadar derste bulunmaması öğrenci-öğretim elemanı etkileşiminin sağlıklı olmasını engelliyor” olarak ifade etmiş ve 1 öğretim elemanı da “Anasanat atölye dersinde öğrencinin bireysel kimliğinin oluşturulması için gerekli fırsatlar sağlanmıyor” şeklinde görüş belirtmiştir.

“Anasanat atölye derslerinin daha etkili bir biçimde gerçekleştirilmesi için açıklamakta yarar gördüğünüz dilek ve önerileriniz varsa lütfen kısaca belirtiniz.” maddesine ilişkin bulgular:

Tablo 13’de öğretim elemanlarının bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları görülmektedir.

Tablo: 13
Öğretim Elemanlarının Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilmesi İçin Açıklamakta Yarar Gördükleri Dilek ve Önerileri

Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilmesi İçin Açıklamakta Yarar Gördüğünüz Dilek ve Önerileriniz Varsa Lütfen Kısaca Belirtiniz?	f
Tam donanımlı atölyelerin olması	4
Gelişmiş ülkelerdeki programlar incelenerek, belli dönemlerde misafir öğretim elemanlarının ders vermesi sağlanmalı	1
Anasanat atölye dersi veren öğretim elemanlarının biraraya gelerek, geleceğe yönelik hedef ve strateji çalışmaları yapması	1
Anasanat atölye dersi veren öğretim elemanlarının değerlendirme sürecinde toplu eleştiriler yapması	1

Tablo 13 incelendiğinde, 4 öğretim elemanı “Tam donanımlı atölyelerin olması”, 1 öğretim elemanı “Gelişmiş ülkelerdeki programlar incelenerek belli dönemlerde misafir öğretim elemanlarının ders vermesi sağlanmalı” şeklinde görüşlerini ifade etmiş, 1 öğretim elemanı “Anasanat atölye dersi veren öğretim elemanlarının

biraraya gelerek, geleceğe yönelik hedef ve strateji çalışmaları yapması” ve 1 öğretmen elemanı da “Anasanat atölye dersi veren öğretmen elemanlarının değerlendirme sürecinde toplu eleştiriler yapması” şeklinde görüşünü belirtmektedir.

Bu sorulardan elde edilen bulgular sonucunda öğretmen elemanlarının atölye derslerinin daha etkili bir biçimde gerçekleşmesine yönelik pek çok farklı görüşe sahip oldukları anlaşılmaktadır.

“Size göre anasanat atölye dersinin amacı nedir?” sorusuna yanıt veren öğretmen elemanlarının büyük çoğunluğu (19), öğrenciyi seçtiği anasanat atölye dersinde donanımlı kılmak ve mezun olduklarında bu bilgileri en etkili bir biçimde kullanmalarını sağlamak şeklinde görüş belirtmişlerdir.

“Amacı ne olmalıdır?” sorusuna yanıt veren öğretmen elemanları (4) ise, öğrencilere anasanat atölye derslerinde alan bilgisi yanında sanatçı kişiliğinin oluşmasına fırsat verilerek, özgün ifade diline sahip olabilmelerini sağlamak olarak görüş belirtmişlerdir. Bulut’un (2000) Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılanma Programı Resim-iş Öğretmenliği Alan Bilgisi Ders Saatleri ile ilgili bir çalışmasında da anasanat atölye derslerinin sanatsal araştırmaların evrelerini öğrenme fırsatı verirken; sanat kültürünün gelişmesini sağlayacak tek çalışma ortamı olduğu belirtilmektedir.

Anasanat atölye derslerinin daha etkili bir biçimde gerçekleştirilmesine ilişkin görüşlerinin sorulduğu maddeye ise öğretmen elemanları (2) bu derslerin içeriklerinin ortaöğretim programlarıyla örtüşmesi gerektiğini vurgulayarak, anasanat atölye derslerinin seçimi aşamasında bu derslerin öğrencilere ayrıntılı bir biçimde tanıtılarak onların ilgi ve istekleri doğrultusunda seçim yapmalarının gerektiğini vurgulamışlardır.

Öğretmen elemanlarının çoğunluğu (13) anasanat atölye derslerinin daha etkili bir biçimde gerçekleştirilmesine yönelik eleştirilerinde ise bu derslerin haftalık ders saati süresini yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin alana ilişkin uygulamalar, denemeler yaparak sanatsal yeterliliklerinin oluşmasına katkı sağlayan anasanat

atölye derslerinin haftada sadece altı saatle sınırlı olması, alana ilişkin yeterliliğin kazanılmasında önemli yer tutan bu dersler için son derece yetersizdir.

Öğretim elemanlarının, dilek ve önerilerini belittikleri bir diğer madde de tam donanımlı atölyelerin olması gerektiğini vurgulamaktadırlar. Anasanat atölyelerinde bulunan araç-gereç, teknolojik donanımın yetersizliği bu derslerin daha sağlıklı yürütülebilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

3.3. Anasanat Atölye Derslerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Resim-iş öğretmenliği programında yer alan anasanat atölye derslerine ilişkin öğrenci görüşleri,

- a. Anasanat atölye derslerinin yürütüldüğü ortamlara
- b. Ders saati süresine
- c. Ders saati dışında atölyenin öğrenciler tarafından kullanım olanaklarına
- d. Anasanat atölye derslerinin içeriklerine ve içeriğin uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri olmak üzere dört alt başlıkta gruplandırılmıştır. İzleyen paragraflarda sırasıyla bu başlıklarla ilişkili elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.3.1. Anasanat Atölye Derslerinin Yürütüldüğü Ortamlara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin anasanat atölye derslerinin yürütüldüğü ortamlara ilişkin görüşlerini belirlemek üzere atölyelerde bulunan araçların yeterli olup olmadığı, var olan araçların kullanılabilir durumda olup olmadığı, atölyelerin derslerin yürütülmesi için uygun büyüklükte olup olmadığı, atölyelerde sunulan teknolojik olanaklardan yeterince yararlanıp yararlanamadıkları, atölyelerin aydınlatma donanımı, sıcaklığı, anasanat atölye derslerinde yapılan çalışmaların sergilenmesi için uygun düzeneklerin olup olmadığı, çalışmaların sürekli sergilenmelerine yönelik bölüm içinde mekan olup olmadığı ile ilgili onbir ayrı soru yöneltilmiştir. Bu sorulara ilişkin öğrencilerin görüşleri Tablo 14'de yer almaktadır.

Tablo: 14
Anasanat Atölye Derslerinin Yürütüldüğü Ortamlara İlişkin Öğrenci Görüşleri *

Sorular	Evet		Kararsızım		Hayır	
	N	%	N	%	N	%
6- Anasanat atölyelerinde dersler için gerekli araçlar (masa, ışıklı masa, resim sehпасı, baskı presi, pozlandırma makinesi, çelik oyma uçları, merdane vb.) yeterli mi?	88	16.3	82	15.2	370	68.5
7- Anasanat atölyelerinde bulunan araçlar kullanılabilir durumda mı?	227	42.4	153	28.6	155	29.0
8- Anasanat atölyenizin büyüklüğü derslerinizin yürütülmesi için uygun mu?	257	47.6	53	9.8	230	42.6
9- Anasanat atölyenizin aydınlatma donanımı yeterli mi?	323	59.8	65	12.0	152	28.1
10- Anasanat atölyenizin sıcaklığı, derslerinizin yürütülmesi için uygun mu?	347	64.3	48	8.9	145	26.9
11- Anasanat atölyenizde bulunan araçlardan (masa, ışıklı masa, resim sehпасı, baskı presi, pozlandırma makinesi, çelik oyma uçları, merdane vb.) etkili bir şekilde yararlanabildiğinizi düşünüyor musunuz?	144	26.8	112	20.8	282	52.4
12- Anasanat atölye dersinizin amacı doğrultusunda bölümünüzde sunulan teknolojik olanaklardan (bilgisayar, tv, video, vb.) yeteri kadar yararlanabildiğinizi düşünüyor musunuz?	75	13.9	61	11.3	402	74.7

Tablo 14'de görüldüğü gibi, atölyelerdeki araçların yeterliliğine ilişkin görüşlerinin sorulduğu 6. soruya öğrencilerin %16.3'ü "evet", %15.2'si "kararsızım", %68.5'i

* Tabloda yer alan soru maddeleri, veri toplama aracındaki orjinal soru numaraları ile verilmiştir.

“hayır” yanıtını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun anasanat atölyelerinde bulunan araçların derslerin yürütülmesi için yeterli olmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Atölyelerde bulunan araçların kullanılabilir durumda olup olmadığının sorulduğu 7. soruya öğrencilerin %42.4’ü “evet” kullanılabilir, %28.6’sı “kararsızım” %29.0’ı “hayır” kullanılamaz şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin, atölyelerde bulunan araçların çoğunun kullanılabilir olduğu görüşünde oldukları söylenebilir.

Anasanat atölyelerinin büyüklüğünün, derslerin yürütülmesi için uygun olup olmadığının sorulduğu 8. soruya ise öğrencilerin %47.6’sı “evet” uygundur, %9.8’i “kararsızım”, %42.6’sı “hayır” uygun değildir şeklinde görüş belirtmişlerdir. Buna göre öğrencilerin yarıya yakın bir bölümünün derslerin yürütülmesi için atölyelerin büyüklüğünü uygun buldukları anlaşılmaktadır.

Atölyelerin aydınlanma donanımının yeterli olup olmadığına ilişkin görüşlerinin sorulduğu 9. soruya öğrencilerin %59.8’i “evet” yeterlidir, %12.0’ı “kararsızım”, %28.1’i “hayır” yeterli değildir şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu verilere göre anasanat atölyelerinin çoğunun aydınlatma donanımlarının derslerin yürütülmesi için uygun olduğu anlaşılmaktadır.

Atölyelerin sıcaklığının derslerin yürütülmesi için uygun olup olmadığının sorulduğu 10. soruya öğrencilerin %64.3’ü “evet” uygundur, %8.9’u “kararsızım”, %26.9’u “hayır” uygun değildir, şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu verilere göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun derslerin yürütülmesi için atölyelerin sıcaklığını uygun buldukları anlaşılmaktadır.

Anasanat atölyelerinde bulunan araçlardan etkili bir şekilde yararlanabildiğinizi düşünüyor musunuz? Şeklinde sorulan 11. soruya öğrencilerin %26.8’i “evet” yararlanabiliyorum, %20.8’i “kararsızım”, %52.4’ü “hayır” yararlanamıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu verilere göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun anasanat atölyelerinde bulunan araçlardan etkili bir şekilde yararlanamadığı anlaşılmaktadır.

Anasanat atölye derslerinin amacı doğrultusunda bölümünüzde sunulan teknolojik olanaklardan yeteri kadar yararlanabildiğinizi düşünüyor musunuz? şeklinde sorulan 12. soruya öğrencilerin %13.9'u "evet" yararlanabiliyorum, %11.3'ü "kararsızım", %74.7'si "hayır" yararlanamıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu verilere göre öğrencilerin sunulan teknolojik olanaklardan yeteri kadar yararlanamadıkları anlaşılmaktadır.

Tablo:15
Anasanat Atölye Derslerinin Yürütüldüğü Ortamlara İlişkin Öğrenci Görüşleri *

Sorular	N	%
13-Yanıtınız hayır ise, hangi kaynaklardan yararlanabiliyorsunuz?		
Kendime ait araçları kullanıyorlar	310	71.3
Okulda farklı bölümlerdeki araçlardan yararlanıyorum	78	17.9
İnternet kafeden yararlanıyorum	161	37.0
Diğer	64	14.7
22-Anasanat atölyenizde yaptığınız çalışmalarını sergileme panoları ve/veya standları var mı?		
Var ve yeterli	57	10.6
Var ancak yetersiz	274	51.1
Yok ve ihtiyaç duymuyorum	53	9.9
Yok ve ihtiyaç duyuyorum	452	28.4
23- Anasanat atölye derslerinde yapılan çalışmaların sürekli sergilenmeleri için, sadece bölümünüze ait özel mekan var mı?		
Var ve yeterli	32	6.0
Var ancak yetersiz	192	36.2
Yok ve ihtiyaç duymuyorum	44	8.3
Yok ve ihtiyaç duyuyorum	263	49.5
24- Okulunuzda (üniversitenizde) anasanat atölye dersleri için gerekli olan kaynaklara ulaşabileceğiniz kütüphane var mı?		
Var ve yeterli	121	22.5
Var ancak yetersiz	341	63.5
Yok ve ihtiyaç duymuyorum	3	0.6
Yok ve ihtiyaç duyuyorum	72	13.4

Bu soruya olumsuz görüş belirten öğrencilere "yanıtınız hayır ise hangi kaynaklardan yararlanabiliyorsunuz?" şeklinde sorulan 13. soruya öğrencilerin %80.6'sının yanıt

* Tabloda yer alan soru maddeleri, veri toplama aracındaki orjinal soru numaraları ile verilmiştir.

verdiği görülmektedir. Bunlar içinde %71.3'ü “kendime ait araçları kullanıyorum”, %17.9'u “okuldaki farklı bölümlerdeki araçlardan yararlanıyorum”, %37.0'ı “internet kafe'den yararlanıyorum”, %14.7'si “diğer” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Diğer” seçeneğindeki görüşler incelendiğinde ise öğrencilerin “okul dışındaki araçlardan yararlanıyorum” ve “arkadaşlarımdan ve akrabalarımdan yararlanıyorum” maddelerine eşit olarak dağıldıkları görülmektedir.

Anasanat atölyelerinde yaptığınız çalışmaları sergileme panoları ve/veya standları var mı? şeklinde sorulan 22. soruya öğrencilerin %10.6'sı “var ve yeterli”, %51.1'i “var ancak yetersiz”, %9.9'u “yok ve ihtiyaç duymuyorum”, %28.4'ü “yok ve ihtiyaç duyuyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu verilere göre, anasanat atölyelerinde yapılan çalışmaların sergilenmeleri için gerekli pano ve/veya standların bulunduğu ancak yeterli olmadığı anlaşılmaktadır.

Anasanat atölye derslerinde yapılan çalışmaların sürekli sergilenmeleri için, sadece bölüme ait özel mekanın bulunup bulunmadığının sorulduğu 23. soruya öğrencilerin %6.0'ı “var ve yeterli”, %36.2'si “var ancak yetersiz”, %8.3'ü “yok ve ihtiyaç duymuyorum”, %49.5'i “yok ve ihtiyaç duyuyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu verilere göre, öğrencilerin yarıya yakın bir bölümünün çalışmaların sürekli sergilenmeleri için özel mekanın bulunmadığını ve ihtiyaç duyduklarını belirtmektedirler. Yaklaşık üçte biri de, çalışmaların sürekli sergilenmeleri için özel bir mekanın bulunduğunu ancak yeterli olmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Okulunuzda (üniversitenizde) anasanat atölye dersleri için gerekli olan kaynaklara ulaşabileceğiniz kütüphane var mı? şeklinde sorulan 24. soruya öğrencilerin %22.5'i “var ve yeterli”, %63.5'i “var ancak yetersiz”, %0.6'sı “yok ve ihtiyaç duymuyorum”, %13.4'ü “yok ve ihtiyaç duyuyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu verilere göre öğrencilerin büyük bir bölümünün (%63.5) okullarında anasanat atölye dersleri için gerekli olan bir kütüphanenin bulunduğunu ancak yetersiz olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır.

Ortamlara ilişkin öğrenci görüşleri bütün olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin genellikle atölyelerin büyüklüğü, sıcaklığı, aydınlatma donanımlarının yeterliliğine ilişkin olumlu görüşe sahip oldukları öne sürülebilir. Ancak özellikle atölyelerde bulunması gerekli olan araçlar konusunda öğrencilerin çoğu (%68.5) bu araçların yeterli olmadığını ve var olanlardan da yeterince yararlanamadıklarını belirtmişlerdir. Benzer şekilde öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%74.7) sunulan teknolojik olanaklardan yeterince yararlanamadıklarını düşündükleri söylenebilir. Anasanat atölye derslerinin amacına ulaşmasında mekanların uygunluğu önemlidir, ancak salt mekan tek başına bir şey ifade etmez, mekan içinde yer alması gereken en önemli gereksinim araç-gereçler ve teknolojik donanımlardır. Öğrenciler her türlü donanıma sahip atölyelerde hayal dünyalarında oluşmaları somutlaştırma olanağı elde edecekler ve böylece kendilerini sanatsal olarak daha iyi ifade etme olanağı bulmuş olacaklardır.

3.3.2. Anasanat Atölye Derslerinin Sürelerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin anasanat atölye derslerinin sürelerine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere, atölye derslerinin haftalık ders saati süresinin yeterli olup olmadığı ve uygulanmakta olan ders saati süresi yetersiz bulunuyorsa anasanat atölye derslerinin süresinin haftada kaç saat olmasını istediklerine ilişkin iki soru yöneltilmiştir. Bu sorulara ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo: 16
Anasanat Atölye Derslerinin Sürelerine İlişkin Öğrenci Görüşleri *

Sorular	N	%
14-Anasanat atölye derslerinin haftalık ders saati süresi ile ilgili görüşleriniz		
Çok yeterli buluyorum	41	7.6
Yeterli buluyorum	199	36.9
Yetersiz buluyorum	200	37.1
Çok yetersiz buluyorum	99	18.4
15-Ders saati süresini yetersiz buluyor iseniz, anasanat atölye dersi süresi sizce haftada kaç saat olmalıdır?		
7 saat	15	4.4
8 saat	45	13.2
9 saat	28	8.2
10 saat	99	29.1
11 saat ve daha uzun süre	153	45.0

Tablo 16’da görüldüğü gibi anasanat atölye derslerinin haftalık ders saati süresi ile ilgili görüşlerinin sorulduğu 14. soruya öğrencilerin %7.6’sı “çok yeterli buluyorum”, %36.9’u “yeterli buluyorum”, %37.1’i “yetersiz buluyorum”, %18.4’ü “çok yetersiz buluyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu verilere göre öğrencilerin yaklaşık yarısından fazlasının (%55.5) anasanat atölye derslerinin haftalık ders saati süresini yetersiz buldukları anlaşılmaktadır.

Ders saatini yetersiz buluyor iseniz, anasanat atölye dersi süresi sizce haftada kaç saat olmalıdır? şeklinde sorulan 15. soruya öğrencilerin %63’ü yanıt vermiştir. Bunların içinde %4.4’ü “7 saat”, %13.2’si “8 saat”, %8.2’si “9 saat”, %29.1’i “10 saat”, %45.0’ı “11 saat ve daha uzun süre” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu verilere göre, öğrencilerin büyük (%74.1) bir bölümünün anasanat atölye derslerine ayrılan ders saati süresini 11 saat ve daha fazla olmasını istedikleri anlaşılmaktadır.

Elde edilen bu bulgulardan öğrencilerin anasanat atölye derslerinin süresine ilişkin görüşlerinde öğretim elemanlarıyla benzer görüşte oldukları söylenebilir. Öğrencilerin yaklaşık üçte birinin (%74.1) anasanat atölye derslerinin haftalık ders saati süresini 10 saat ve daha fazla olmasını istedikleri anlaşılmaktadır. Alan ile ilgili

* Tabloda yer alan soru maddeleri, veri toplama aracındaki orjinal soru numaraları ile verilmiştir.

yeterliliğin kazanıldığı en önemli derslerden biri olan anasanat atölye derslerinin süresinin bu yeterliliğin ediniminde önemli olduğu söylenebilir.

3.3.3. Anasanat Atölyelerinin Ders Saati Dışında Öğrenciler Tarafından Kullanım Olanaklarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin, anasanat atölyelerini ders saati dışında kullanım olanaklarına ilişkin görüşlerini belirlemek üzere anasanat atölyelerini ders saati dışında kullanıp kullanamadıklarını, eğer kullanıyorlarsa ne zaman kullandıklarına ilişkin sorular yöneltilmiştir.

Anasanat atölyelerini ders saati dışında kullanabilme durumlarına ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 17’de yer almaktadır.

Tablo: 17
Ders aati Dışında Atölyelerin Öğrenciler Tarafından Kullanım Olanaklarına İlişkin Öğrenci Görüşleri *

Sorular	N	%
16-Anasanat atölyenizi ders saati dışında kullanabiliyor musunuz?		
Her zaman	122	22.6
Çoğunlukla	108	20.0
Ara sıra	266	49.3
Hiç bir zaman	44	8.1
17-Yanıtınız olumlu ise,		
Mesai saatleri içinde	149	31.4
Mesai saatleri dışında	61	12.9
Hem mesai saatleri içinde, hem de mesai saatleri dışında	264	55.7

Tablo 17’de görüldüğü gibi, ders saati dışında anasanat atölyelerini kullanma durumlarına ilişkin görüşlerinin sorulduğu 16. soruya öğrencilerin %22.6’sı “her zaman” kullanabiliyorum, %20.0’ı “çoğunlukla” kullanabiliyorum, %49.3’ü “arasıra” kullanabiliyorum şeklinde cevap vermişlerdir.

* Tabloda yer alan soru maddeleri, veri toplama araçındaki orijinal soru numaralar ile verilmiştir.

16. soruya yanıtınız olumlu ise, ders saatleri dışında atölyeleri ne zaman kullandıklarının sorulduğu 17. soruya öğrencilerin %31.4'ü “mesai saatleri içinde” kullanıyorum, %12.9'u “mesai saatleri dışında” kullanabiliyorum, %55.7'si “hem mesai saatleri içinde, hem de mesai saatleri dışında” kullanabiliyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Alana ilişkin yeterliliğin kazanılmasında büyük önem taşıyan anasanat atölye derlerinde öğrencilerin ders saati dışında istedikleri zaman atölyeleri kullanabilmeleri önemlidir. Yukardaki verilere göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun anasanat atölyelerini hem mesai saatleri içinde, hem de mesai saatleri dışında kullanabildikleri anlaşılmaktadır. Ancak, öğrencilerin az bir bölümü (%8.1) anasanat atölyelerini ders saatleri dışında hiçbir zaman kullanamadıklarını ifade etmişlerdir, bu durumun da üzerinde durulması gerektiği düşünülebilir.

3.3.4. Anasanat Atölye Derslerinin İçeriklerine ve İçeriğin Uygulanabilirliğine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin anasanat atölye derslerinin içeriklerine ve içeriğin uygulanabilirliğine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere, öğrencilere anasanat atölye derslerinin içeriğine ilişkin görüşleri, uygulanmakta olan anasanat atölye derslerinin alana ilişkin gereksinimlerini karşılayıp karşılamadığı, anasanat derslerinde gerçekleştirilen uygulamaların öğrencileri (onları) resim-iş öğretmenliğine hazırlaması açısından yeterli olup-olmadığına ilişkin üç soru yöneltilmiştir.

Anasanat atölye derslerinin içeriklerine ve içeriğin uygulanabilirliğine ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 18'de yer almaktadır.

Tablo: 18
Anasanat Atölye Derslerinin İçeriklerine ve İçeriğin Uygulanabilirliğine
İlişkin Öğrenci Görüşleri *

Sorular	N	%
19-Anasanat atölye derslerinin içeriğine ilişkin görüşleriniz;		
Teorik bilgileri yeterli buluyorum	160	29.8
Teorik bilgilerle fazla yüklü buluyorum	17	3.2
Teorik bilgileri yetersiz buluyorum	268	49.9
Uygulamayı yeterli buluyorum	176	32.8
Uygulamayı fazla yüklü buluyorum	38	7.1
Uygulamayı yetersiz buluyorum	246	45.8
Diğer	50	9.3
20-Uygulanmakta olan anasanat atölye derslerinin, alana ilişkin gereksinimlerinizi karşıladığını düşünüyor musunuz?		
Evet	137	25.5
Kararsızım	154	28.7
Hayır	246	45.8
21-Anasanat atölye derslerinde gerçekleştirilen uygulamaların, sizi resim-iş öğretmenliğine hazırlaması açısından yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?		
Evet	211	39.3
Kararsızım	158	29.4
Hayır	168	31.3

Tablo 18’de görüldüğü gibi anasanat atölye derslerinin içeriğine ilişkin görüşlerinin sorulduğu 19. soruya öğrencilerin %29.8’i “teorik bilgileri yeterli buluyorum”, %3.2’si “teorik bilgileri fazla yüklü buluyorum”, %49.9’u “teorik bilgileri yetersiz buluyorum”, %32.8’i “uygulamayı yeterli buluyorum”, %7.1’i “uygulamayı fazla yüklü buluyorum”, %45.8’i “uygulamayı yetersiz buluyorum”, %9.3’ü “diğer” şeklinde görüş belirtmişlerdir. “Diğer” seçeneğine ilişkin görüşler incelendiğinde ise öğrenciler, öğretim elemanlarıyla benzer olarak anasanat atölye derslerinin uygulama ve teorik boyutlarını ders saati süresine bağlı olarak yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir.

“Uygulanmakta olan anasanat atölye derslerinin alana ilişkin gereksinimlerinizi karşıladığını düşünüyor musunuz?” şeklinde sorulan 20. soruya öğrencilerin %25.5’i

* Tabloda yer alan soru maddeleri, veri toplama aracındaki orjinal soru numaralar ile verilmiştir.

“evet”, %28.7’i “kararsızım”, %45.8’i “hayır” karşıladığını düşünmüyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin yarıya yakın bir bölümünün, anasanat atölye derslerinin alana ilişkin gereksinimlerini karşılamadığını düşündükleri anlaşılmaktadır.

“Anasanat atölye derslerinde gerçekleştirilen uygulamaların sizi resim-iş öğretmenliğine hazırlaması açısından yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” şeklinde sorulan 21. soruya öğrencilerin %39.3’ü “evet”, %29.4’ü “kararsızım”, %31.3’ü “hayır” yeterli olduğunu düşünmüyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anasanat atölye derslerinin içeriklerine ve içeriğin uygulanabilirliğine ilişkin olarak öğrencilerin yaklaşık yarısının olumsuz görüş belirtmesinin ders saatlerinin yetersizliğinden kaynaklandığı söylenebilir. Anasanat atölye derslerinin içeriğine ilişkin görüşlerinin sorulduğu 19. madde de yer alan diğer seçeneğini işaretleyen öğrencilerin (%9.3) tamamına yakını, gerek teorik bilgilerin gerek uygulamanın yetersiz kalışında ders saati azlığının etkili olduğunu vurguladıkları anlaşılmaktadır. Bu sonuçlara göre öğrencilerin öğretim elemanlarıyla benzer görüşte oldukları söylenebilir.

3.4. Anasanat Atölye Derslerinin Amacına ve Etkililiğine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Araştırma anketini yanıtlayan 540 öğrenciden 393’ü bu bölümdeki sorulara yanıt vermiştir. Bu sorulara ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 19, Tablo 20, Tablo 21, Tablo 22, Tablo 23’te yer almaktadır.

“Size göre anasanat atölye dersinin amacı nedir?” sorusuna ilişkin bulgular:

Tablo 19’da öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları görülmektedir.

Tablo: 19
Öğrencilerin Anasanat Atölye Dersinin Amacına İlişkin Görüşleri

Size Göre Anasanat Atölye Dersinin Amacı Nedir?	f
Anasanat atölye dersinde temel bilgileri alarak, yeterli olanaklarla desteklenerek gelişimimizi sağlamak	231
Hem resim-iş öğretmenliğine hazırlamak hem de sanatçı kimliğimizin oluşmasına yardımcı olmak	60
Plastik sanatlar ile ilgili deneyim kazanarak gelişimimize katkı sağlamak	56
Öğretmenliğe hazırlamak	37
İyi bir sanatçı olarak yetişmemizi sağlamak	9

Tablo 19 incelendiğinde, bu soruya yanıt veren 231 öğrenci “Anasanat atölye dersinde temel bilgileri alarak, yeterli olanaklarla desteklenerek gelişimimizi sağlamak” şeklinde görüş belirtmiş, 60 öğrenci “hem resim-iş öğretmenliğine hazırlamak hem de sanatçı kimliğimizin oluşmasına yardımcı olmak” olarak ifade etmiş, 56 öğrenci “Plastik sanatlar ile ilgili deneyim kazanarak gelişimimize katkı sağlamak”, 37 öğrenci “Öğretmenliğe hazırlamak” ve 9 öğrenci de “İyi bir sanatçı olarak yetişmek” olarak görüş belirtmiştir.

“Size göre anasanat atölye dersinin amacı ne olmalıdır?” sorusuna ilişkin bulgular:

Tablo 20’de öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları görülmektedir.

Tablo: 20
Öğrencilerin Anasanat Atölye Dersinin Amacının Ne Olması Gerektiğine İlişkin Görüşleri

Size Göre Anasanat Atölye Dersinin Amacı Ne Olmalıdır?	f
Gerek teorik gerekse uygulama bakımından tüm gereksinimlerimizi karşılayacak şekilde olmalı	26
Öğretmenliğin yanısıra sanatçı kimliğin oluşmasına katkı sağlayacak şekilde olmalı	6
Daha fazla resim-iş öğretmenliğine uygun program izlenmeli	3
Sanatçı yetiştirmek olmalı	2
Tamamen uygulama olmalı	1

Tablo 20 incelendiğinde, bu soruya yanıt veren 26 öğrenci “Gerek teorik gerekse uygulama bakımından tüm gereksinimlerimizi karşılayacak şekilde olmalı”, 6 öğrenci “Öğretmenliğin yanısıra sanatçı kimliğin oluşmasına katkı sağlayacak şekilde olmalı” şeklinde görüş belirtmiş, 3 öğrenci “daha fazla resim-iş öğretmenliğine uygun program izlenmeli”, 2 öğrenci “sanatçı yetiştirmek” olmalı ve 1 öğrenci de “tamamen uygulama olmalıdır” şeklinde görüş belirtmiştir.

“Anasanat atölye derslerinin daha etkili bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için açıklamakta yarar gördüğünüz görüşleriniz varsa kısaca belirtiniz.” maddesine ilişkin bulgular:

Tablo 21’de öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları görülmektedir.

Tablo: 21
Öğrencilerin Anasanat Atölye Deslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilebilmesine İlişkin Görüşleri

Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilebilmesi İçin Açıklamakta Yarar Gördüğünüz Görüşleriniz Varsa Kısaca Belirtiniz?	f
Teorik bilgilerin daha fazla verilmesini istiyorum	18
Kendimizi daha rahat ifade edebileceğimiz özgür çalışma ortamları sağlanmalı	6
Varolan anasanat atölye derslerini hem teorik hem uygulama anlamında daha etkili geçirmeliyiz	3
Bugün piyasada varolan tüm uygulamaları anasanat atölye dersinde görmeliyiz	1
Anasanat atölye derslerini destekleyici seminerler ve konferanslar olmalı	1
Daha fazla uygulama olmasını istiyorum	1

Tablo 21 incelendiğinde 18 öğrenci “Teorik bilgilerin daha fazla verilmesini istiyorum” şeklinde görüş belirtmiş, 6 öğrenci “Kendimizi daha rahat ifade edebileceğimiz özgür çalışma ortamı sağlanmalı” olarak ifade etmiş, 3 öğrenci “Var olan anasanat atölye derslerini hem teorik, hem uygulama anlamında daha etkili geçirmeliyiz” 1 öğrenci “Bugün piyasada var olan tüm uygulamalar anasanat atölye derslerinde görmeliyiz” şeklinde görüş belirtmiş, 1 öğrenci “Anasanat atölye derslerini destekleyici seminerler ve konferanslar olmalı”, 1 öğrenci “Daha fazla uygulama olmasını istiyorum” biçiminde görüş belirtmiştir.

“Anasanat atölye derslerinin daha etkili bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için açıklamakta yarar gördüğünüz eleştirileriniz varsa kısaca belirtiniz.” maddesine ilişkin bulgular:

Tablo 22’de öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları görülmektedir.

Tablo: 22
Öğrencilerin Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilebilmesi İçin Açıklamakta Yarar Gördükleri Eleştirileri

Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilebilmesi İçin Açıklamakta Yarar Gördüğünüz Eleştirileriniz Varsa Kısaca Yazınız?	f
Anasanat atölye derslerinin sağlıklı yürütülebilmesi için atölye koşulları (araç-gereç, teknolojik donanım) yeterli değil	256
Anasanat atölye derslerinin ders saati süresi yeterli değil	78
Anasanat atölyelerinde ders saati dışında çalışmıyoruz	10
Varolan teknolojik olanaklardan yeteri kadar yararlanamıyoruz	6
Herşey yeteri kadar iyi, tüm olanaklar sağlanıyor	2
Anasanat atölyelerinde teknik eleman bulunmuyor	1

Tablo 22 incelendiğinde 256 öğrenci “Anasanat atölye derslerinin sağlıklı yürütülebilmesi için atölye koşulları (araç-gereçler, teknolojik donanım) yeterli olmadığını” belirtmiş, 78 öğrenci “Ders saati süresini yeteriz” bulduğunu ifade etmiş, 10 öğrenci “Anasanat atölyelerinde ders saati dışında çalışmıyoruz” şeklinde görüş belirtmiş, 6 öğrenci “Var olan teknolojik olanaklardan yeteri kadar yararlanamadığını” ifade etmiş, 2 öğrenci “Herşey yeteri kadar iyi, tüm olanaklar sağlanıyor”, 1 öğrenci “Anasanat atölyelerinde teknik eleman olmasını gerekir” şeklinde görüş belirtmiştir.

“Anasanat atölye derslerinin daha etkili bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için açıklamakta yarar gördüğünüz dilek ve önerileriniz varsa kısaca belirtiniz.” maddesine ilişkin bulgular:

Tablo 23’de öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları görülmektedir.

Tablo: 23
Öğrencilerin Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilmesi İçin Açıklamakta Yarar Gördükleri Dilek ve Önerileri

Anasanat Atölye Derslerinin Daha Etkili Bir Biçimde Gerçekleştirilebilmesi İçin Açıklamakta Yarar Gördüğünüz Dilek ve Önerileriniz Varsa Kısaca Belirtiniz?	f
Anasanat atölye dersinde yaptığımız çalışmalardan oluşan sergi açılmalı	6
Öğretim elemanlarının öğretmen yetiştirdiklerinin farkında olmasını istiyorum	2
Anasanat atölye derslerini birinci yılın sonunda istek ve başarı durumumuza göre değiştirebilmeliyiz	1

Tablo 23 incelendiğinde 6 öğrenci “Anasanat atölye derslerinde yaptığımız çalışmalardan oluşan sergilerin açılmasını istiyorum”, 2 öğrenci “öğretim elemanlarının öğretmen yetiştirdiklerinin farkında olmalarını istiyorum” şeklinde görüşlerini ifade etmiş, 1 öğrenci “Anasanat atölye derslerini birinci yılın sonunda istek ve başarı durumumuza göre değiştirebilmeliyiz” şeklinde görüş belirtmiştir.

Bu bulgular sonucunda, “Size göre anasanat atölye derslerinin amacı nedir?” sorusuna yanıt veren öğrencilerin büyük çoğunluğu (231), anasanat atölye derslerinde temel bilgileri alarak ve yeterli olanaklarla desteklenerek gelişimlerini sağlamak olarak görüş belirtmişlerdir. Bu yanıtla öğrencilerin öğretim elemanlarıyla benzer görüşe sahip olduğu anlaşılmaktadır.

“Amacı ne olmalıdır?” sorusuna yanıt veren öğrencilerin çoğu (26) “Anasanat atölye derslerinde gerek teorik, gerekse uygulama bakımından tüm gereksinimlerinin karşılanması” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerin atölye çalışmalarında teorik ve pratik olarak edindikleri bilgiler, eleştiri yapabilme yetkinliği, eğitimci ve eğitilen arasında kurulan birebir çalışma düzeni, onların mesleki yaşamlarında özgür düşüncelerini sağlayacaktır (Bulut, 2002,s. 508).

Anasanat atölye derslerinin daha etkili bir biçimde gerçekleştirilmesine ilişkin görüşlerini ifade eden öğrencilerin çoğu (18) bu derslerde teorik bilgilerin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrencilerin büyük çoğunluğu (256) anasanat atölye derslerinin daha etkili bir biçimde gerçekleştirilmesine yönelik eleştirilerinde ise atölye koşullarının (araç-gereç,teknolojik donanım) derslerin sağlıklı yürütülebilmesi için uygun olmadığını ifade etmişlerdir.

Dilek ve önerilerini belirttikleri son madde de ise öğrenciler anasanat atölye derslerinde yaptıkları çalışmalardan oluşan sergiler düzenlemek istediklerini belirtmişlerdir. Bu sergilerde öğrencilerin yaptıkları çalışmaları başkalarıyla paylaşmaları, hem özgüvenlerinin gelişmesine katkı sağlaması hem de sonraki çalışmalarında güdüleyici unsur olması bakımından önemli olduğu söylenebilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın sorunu, yöntemi ve bulguları özetlenerek, bu bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve sorunun çözümüne yönelik önerilere yer verilmiştir.

4.1. Sonuç

İyi bir sanat eğitimcisinin, zengin bir bilgi birikimine ve özgün deneyime sahip olması gerekmektedir. Yani sanat eğitimcisinin öncelikle alanında araştırmalar ve denemeler yaparak kendi eserini ortaya koyma evresine ulaşması, sanatsal anlamda sonuç alması, eser verme tadını tatması gerekmektedir. Sanat eğitimcisine bu süreçte bu yapılmayı sağlayacak en temel derslerden biri, anasanat atölye dersleridir.

Ancak Eğitim Fakülteleri resim-iş öğretmenliği programında yer alan anasanat atölye derslerinin uygulanması aşamasında birtakım sorunların ortaya çıktığı gözlenmektedir. Bu sorunların saptanması için bu derslere ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin neler olduğunun belirlenmesi gerekmektedir.

Bu araştırma ile, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Programında yer alan anasanat atölye derslerine ilişkin öğretim elemanı ve öğrencilerin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, 2002-2003 öğretim yılında Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Öğretmenliği Programında bulunan öğretim elemanları ile bu programda öğrenim gören 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Örneklemi ise dört eğitim fakültesinde (İnönü Üniversitesi (Malatya), Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Samsun), Uludağ Üniversitesi (Bursa), Anadolu Üniversitesi (Eskişehir)) görev yapan 75 öğretim elemanı ile 649 öğrenci oluşturmuştur.

Araştırma verileri, bu araştırma için geliştirilen veri toplama aracı ile toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) bilgisayar programından yararlanılmış ve istatistiksel teknik olarak da frekans ve yüzdeler kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulardan şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Öğretim elemanları ve öğrencilerin anasanat atölyelerinin ortamlarına ilişkin görüşleri incelendiğinde, bazı öğeler açısından farklılıklar olmakla birlikte, büyük ölçüde görüşlerin tutarlı olduğu gözlenmiştir.

Anasanat atölye derslerinin yürütüldüğü ortamlara ilişkin hem öğretim elemanları, hem de öğrenciler olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretim elemanları ve öğrenciler atölyelerin büyüklüğünü, sıcaklığını ve aydınlatma donanımını yeterli bulmuşlar, ancak atölyelerde bulunan araçların yeterli olmadığını ve etkili bir biçimde kullanamadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretim elemanlarının yarısından fazlası ve öğrencilerin de yaklaşık üçte biri sunulan teknolojik olanakları yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir. Her iki grup da anasanat atölye derslerinde yapılan çalışmalarını sergilemek için pano ve/veya standların bulunduğunu, ancak yetersiz olduğu görüşünü yansıtmışlardır. Öğrencilerin yarısı yapılan çalışmaların sürekli sergilenmesi için özel bir mekanın olmadığını ifade ederken öğretim elemanlarının yaklaşık yarısı sergileme alanı bulunduğunu, ancak yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Her iki grup da benzer olarak anasanat atölye dersleri için gerekli olan kaynaklara ulaşabilecekleri kütüphanenin yeterli olmadığı görüşünü yansıtmışlardır.

- Öğretim elemanları ve öğrencilerin anasanat atölye derslerinin haftalık ders saati sürelerine ilişkin görüşlerine ait bulgular incelendiğinde, öğretim elemanlarının yarısına yakını bu derslerin haftalık ders saati süresini yetersiz bulurken, üçte biri çok yetersiz bulmaktadır, başka bir ifadeyle öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun anasanat atölye derslerinin haftalık ders saati sürelerini yetersiz buldukları söylenebilir. Buna karşılık öğrencilerin yaklaşık yarısı haftalık ders saati süresinin

yetersiz olduğunu belirtiyor. Var olan programda 6 saat olarak görünen anasanat atölye derslerinin her iki grup tarafından 10 saat ve üzerinde olması beklentisi dikkate değer görülmektedir.

- Öğretim elemanları ve öğrencilerin ders saati dışında atölyelerin öğrenciler tarafından kullanım olanaklarına ilişkin görüşlerine ait bulgular incelendiğinde, öğretim elemanlarının yaklaşık yarısı öğrencilerin ders saati dışında arasıra anasanat atölyelerini kullandıkları görüşünderken, diğer yarısı her zaman ve çoğunlukla seçeneklerine birbirine yakın oranda dağılmaktadır. Öğrencilerin bu yöndeki görüşleri de benzer bir dağılım göstermekle birlikte çok az bir oranı ders saatleri dışında anasanat atölyelerini hiçbir zaman kullanamadıkları görüşünü yansıtmışlardır.

- Öğretim elemanları ve öğrencilerin anasanat atölye derslerinin içeriklerine ve içeriğin uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri hakkında bulgular incelendiğinde, öğretim elemanları anasanat atölye derslerindeki teorik bilgileri yetersiz bulmakla birlikte, bu derslerdeki uygulamayı çok daha yetersiz bulduklarına ilişkin görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerin de yarısı bu derslerdeki hem uygulamayı hem de teorik bilgileri yetersiz bulmaktadır. Anasanat atölye derslerinin alana ilişkin gereksinimlerini karşılamasıyla ilgili görüşlerinde hem öğrencilerin hem de öğretim elemanlarının yaklaşık yarısının olumsuz görüşte olduğu, diğer bir deyişle karşılamadığı yönünde olduğu dikkat çekmektedir.

- Araştırma anketinde yer alan çoktan seçmeli maddelerin yanında anasanat atölye derslerine ilişkin eksik kalan kısımların tamamlanması amacıyla, öğretim elemanları ve öğrencilere dersin amacı nedir, ne olmalıdır ve bu derslere ilişkin görüş, eleştiri, dilek ve önerileriniz nelerdir, sorularından yararlanılmıştır. Bu maddelere ilişkin bulgular incelendiğinde, çoktan seçmeli maddelerdeki bulgulara benzer görüşler ortaya çıkmakla birlikte dikkate alınması gereken farklı görüşler de bulunmaktadır.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin anasanat atölye derslerinin amacına ilişkin görüşleri incelendiğinde büyük ölçüde görüşler arasında benzerlik olduğu

gözlenmiştir. Ancak dersin amacına ilişkin dokuz öğrencinin “İyi bir sanatçı olarak yetiştirmemizi sağlamak” şeklindeki ifadeleri dikkat çekicidir. Benzer şekilde anasanat atölye dersinin amacı ne olmalıdır? sorusuna ilişkin görüşlerinde iki öğrenci “Sanatçı yetiştirmek olmalı” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Sayıları az da olsa bu görüşte öğrencilerin olması düşündürücüdür.

• Öğretim elemanları ve öğrencilerin anasanat atölye derslerine ilişkin görüş, eleştiri, dilek ve önerilerine ilişkin görüşleri incelendiğinde,

- Üç yıllık anasanat atölye dersi sonunda öğrenciler sergi açarak, çalışmalarını jüri tarafından değerlendirilmeli,
- Anasanat atölye derslerini destekleyici seminerler ve konferanslar olmalı,
- Anasanat atölye dersleri, birinci yılın sonunda istek ve başarı durumuna göre değiştirilebilmeli,
- Anasanat atölye dersini veren öğretim elemanları biraraya gelerek, geleceğe yönelik hedef ve strateji çalışmaları yapmalı,
- Anasanat atölyelerinde teknik eleman yetersizliği olduğu,

şeklinde maddeleştirilebilen farklı görüşler belirlenmiştir.

4.2. Öneriler

Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen bulgulara ve ulaşılan sonuçlara dayanarak uygulamacılar ve araştırmacılar için geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

4.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- Araştırmanın gerçekleştirildiği üniversitelerde anasanat atölyelerinin fiziksel koşullarının çalışmalar için yeterli olduğu ancak araç-gereç ve teknolojik donanımlar açısından eksiklikler bulunduğu saptanmıştır. Söz konusu öğelerin sanat eğitiminin niteliği açısından kaçınılmaz unsurlar olduğu dikkate alındığında bu eksiklikler tamamlanmalıdır. Benzer şekilde anasanat atölyelerinde çalışmaların sergilenmesi için pano ve/veya standların yeterli hale getirilmesi, çalışmaların sürekli sergilenmesi

için bölümlerde özel mekan ayrılması, var olanların da iyileştirilmesi ve daha fazla kaynağa ulaşılabilen bir kütüphane oluşturulması gerekmektedir.

- Anasanat atölye dersleri, öğrencilerin alana ilişkin gereksinimlerini karşıladıkları temel derslerden biridir. Bu derslerde öğrenciler, almış oldukları teorik bilgiler yanında, uygulama boyutunda da farklı tekniklerde denemeler ve araştırmalar yaparak alana yönelik yeterlik kazanma olanağı bulurlar. Bu yeterliğin kazanılmasında öğretim elemanları ve öğrenciler ders saati süresinin arttırılması yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu görüşler dikkate alınarak, Yüksek Öğretim Kurumu tarafından programların değerlendirme çalışmaları yapıp anasanat atölye derslerinin ders saati süreleri arttırılmalıdır.

- Sanat eğitimi programındaki öğrenciler için, anasanat atölyelerini ders saatleri dışında kullanabilmeleri, çalışmalarına devam etmeleri ve yeni denemeler, araştırmalar yapmaları açısından önemlidir. Anasanat atölyelerini ders dışındaki zamanlarda hiç kullanamadığını belirten az sayıda öğrenci bulunmaktadır, benzer durumda başka öğrencilerin de bulunabileceği gözardı edilmemelidir. Fakülte ve bölüm yönetimlerince, ders saati dışında mesai saatleriyle sınırlanmaksızın atölyelerin her zaman öğrencilerin kullanımına açık olması yönünde düzenlemeler yapılmalıdır.

- Anasanat atölye derslerinin içeriklerine ve içeriğin uygulanması boyutundaki olumsuz görüşler gözönünde bulundurularak anasanat atölye derslerindeki hem teorik hem de uygulama boyutunda iyileştirilmeler yapılmalıdır.

4.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Anasanat atölye derslerinin yürütüldüğü ortamların ideal olarak hangi özelliklere sahip olması gerektiğine ilişkin öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmalar yapılmalıdır.

- Anasanat atölye derslerinin içeriklerindeki teorik ve uygulama boyutlarının düzenlenmesi ve uygulanmasına ilişkin farklı ülkelerdeki uygulamaları da içeren karşılaştırılmalı araştırmalar yapılmalıdır.
- Bu araştırma ile anasanat atölye derslerine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri belirlenmiştir. Resim-iş Öğretmenliği programında yer alan diğer derslere yönelik benzer araştırmalar yapılmalıdır.
- Dört üniversitedeki dört eğitim fakültesi öğretim elemanları ve öğrencilerle yapılan bu çalışmanın Türkiye'deki diğer Eğitim Fakülteleri Resim-iş Öğretmenliği programlarına genellenebilmesi olası değildir. Bu nedenle, farklı üniversitelerdeki öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerini belirlemeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Bu çalışmada anasanat atölye derslerinin yürütüldüğü ortamlar, ders süresi, ders dışı zamanlarda kullanım olanakları ve dersin içeriği, uygulanabilirliği ile dersin amacına yönelik konulara yer verilmiştir. Dersin yönetimine, okul yönetiminin özel olarak derse ve genel olarak güzel sanatlar eğitimine ilişkin yaklaşım ve tutumlarını belirlemeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Ayrıca benzer araştırmalar niteliksel araştırma yöntemleri kullanılarak da yapılmalıdır.

EKLER

EK-1	Resim-İş Öğretmenliği Programında Uygulanan Anasanat Atölye Derslerine İlişkin Öğretim Elemanı/Öğrenci Görüşlerini Belirleme Anketi	73
EK-2	Resim-İş Öğretmenliği Programı, Ders Programı	83

EK-1**RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMINDA UYGULANAN
ANASANAT ATÖLYE DERSLERİNE İLİŞKİN
ÖĞRETİM ELEMANI GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEME ANKETİ**

Değerli Öğretim Elemanı,

Resim-iş öğretmenliği programında bulunan öğretim elemanlarının anasanat atölye derslerine ilişkin görüşlerini belirlemek için bir araştırma planlanmıştır. Elinizdeki anket, planlanan bu araştırmanın verilerini toplamak üzere hazırlanmıştır. Elde edilen bilgiler araştırma kapsamı dışında başka bir amaç için kullanılmayacaktır.

Araştırmada elde edilen sonuçların geçerliliği, sizin bu anketteki sorulara içten ve gerçek yanıtları vermenize bağlıdır. Bu nedenle, lütfen soruları dikkatle okuyunuz ve sizin görüşlerinizi en iyi yansıtan seçeneği işaretleyiniz.

İlgi ve yardımlarınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Öğr.Gr. A. Dilek KIRATLI
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eskişehir

EK-1 (Devamı)

Aşağıdaki seçeneklerden, size uygun olanı (x) işareti ile belirtiniz.

1. Cinsiyetiniz:

() K () E

2. Çalışmakta olduğunuz üniversite:

3. Anasanat atölye derslerine giriyor musunuz?

() Evet () Hayır

4. Yanıtınız evet ise, şu anda vermekte olduğunuz anasanat dersini belirtiniz.

() a. Resim () d. Tekstil Tasarımı () g. Özgün Baskı

() b. Grafik Tasarımı () e. Seramik () h. Endüstriyel Tasarım

() c. Heykel () f. Geleneksel Türk Sanatları () ı. Fotoğraf

5. Anasanat atölyelerinde dersleriniz için gerekli araçlar (masa, ışıklı masa, resim sehpası, baskı presi, pozlandırma makinesi, çelik oyma uçları, vb.) yeterli mi?

() a. Evet () b. Kararsızım () c. Hayır

6. Anasanat atölyelerinde bulunan araçlar kullanılabilir durumda mı?

() a. Evet () b. Kararsızım () c. Hayır

7. Anasanat atölyenizin büyüklüğü derslerinizin yürütülmesi için uygun mu?

() a. Evet () b. Kararsızım () c. Hayır

8. Anasanat atölyenizin aydınlatma donanımı yeterli mi?

() a. Evet () b. Kararsızım () c. Hayır

9. Anasanat atölyenizin sıcaklığı, derslerinizin yürütülmesi için uygun mu?

() a. Evet () b. Kararsızım () c. Hayır

10. Anasanat atölyenizde bulunan araçlardan öğrencilerinizin (masa, ışıklı masa, resim sehpası, baskı presi, pozlandırma makinesi, çelik oyma uçları, vb.) etkili bir şekilde yararlanabildiğini düşünüyor musunuz?

() a. Evet () b. Kararsızım () c. Hayır

11. Anasanat atölye dersinizin amacı doğrultusunda bölümünüzde sunulan teknolojik olanaklardan öğrencilerinizin (bilgisayar, tv, video vb.) yeteri kadar yararlanabildiğini düşünüyor musunuz?

() a. Evet () b. Kararsızım () c. Hayır

EK-1 (Devamı)

12. Yanıtınız hayır ise, öğrencileriniz hangi kaynaklardan yararlanabiliyorlar? Aşağıdaki seçeneklerden uygun olanı (x) işareti ile belirtiniz. (*Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz*).
- () a. Kendilerine ait araçları kullanıyorlar.
 () b. Okulda farklı bölümlerdeki araçlardan yararlanıyorlar.
 () c. İnternet kafe'den yararlanıyorlar.
 () d. Bilgim yok.
 () Diğer (*Lütfen belirtiniz*)
13. Anasanat atölye derslerinin haftalık ders saati süresi ile ilgili görüşleriniz:
- () a. Çok yeterli buluyorum
 () b. Yeterli buluyorum
 () c. Yetersiz buluyorum
 () d. Çok yetersiz buluyorum
14. Ders saati süresini yetersiz buluyor iseniz, anasanat atölye dersi süresi sizce haftada kaç saat olmalıdır?
- () a. 7 saat () c. 9 saat () e. 11 saat ve daha uzun süre
 () b. 8 saat () d. 10 saat
15. Öğrencileriniz anasanat atölyelerini ders saati dışında kullanabiliyorlar mı?
- () a. Her zaman () c. Ara sıra
 () b. Çoğunlukla () d. Hiçbir zaman
16. Yanıtınız olumlu ise, aşağıda verilen seçeneklerden uygun olanı (x) işareti ile belirtiniz.
- () a. Mesai saatleri içinde
 () b. Mesai saatleri dışında
 () c. Hem mesai saatleri içinde hem de mesai saatleri dışında
17. Programda öngörülen içeriğin öğrencilere kazandırılması açısından, anasanat atölye derslerine ayrılan haftalık ders saati süresinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
- () a. Evet () b. Kararsızım () c. Hayır

EK-1 (Devamı)

18. Anasanat atölye derslerinin içeriğine ilişkin görüşleriniz: Aşağıdaki seçeneklerden uygun olanı (x) işareti ile belirtiniz (birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz).
- () a. Teorik bilgileri yeterli buluyorum
 () b. Teorik bilgilerle fazla yüklü buluyorum
 () c. Teorik bilgileri yetersiz buluyorum
 () d. Uygulamayı yeterli buluyorum
 () e. Uygulamayı fazla yüklü buluyorum
 () f. Uygulamayı yetersiz buluyorum
 () g. Diğer (*Lütfen belirtiniz*)
19. Uygulanmakta olan anasanat atölye derslerinin, öğrencilerin alana ilişkin gereksinimlerini karşıladığını düşünüyor musunuz?
- () a. Evet () b. Kararsızım () c. Hayır
20. Anasanat atölye derslerinde gerçekleştirilen uygulamaların öğrencilerinizi resim-iş öğretmenliğine hazırlaması açısından yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
- () a. Evet () b. Kararsızım () c. Hayır
21. Anasanat atölyenizde, yapılan öğrenci çalışmalarını sergileme panoları ve/veya standları var mı?
- () a. Var ve yeterli () c. Yok ve ihtiyaç duymuyorum
 () b. Var ancak yetersiz () d. Yok ve ihtiyaç duyuyorum
22. Anasanat atölye derslerinde yapılan çalışmaların sürekli sergilenmeleri için, sadece bölümünüze ait özel mekan var mı?
- () a. Var ve yeterli () c. Yok ve ihtiyaç duymuyorum
 () b. Var ancak yetersiz () d. Yok ve ihtiyaç duyuyorum
23. Okulunuzda (üniversitenizde) anasanat atölye dersleri için gerekli olan kaynaklara ulaşabileceğiniz kütüphane var mı?
- () a. Var ve yeterli () c. Yok ve ihtiyaç duymuyorum
 () b. Var ancak yetersiz () d. Yok ve ihtiyaç duyuyorum

EK-1 (Devamı)

24. Size göre Anasanat atölye dersinin amacı
nedir?

.....
.....

ne olmalıdır?

.....
.....

25. Anasanat atölye derslerinin daha etkili bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için açıklamakta yarar gördüğünüz başka görüş, eleştiri, dilek ve önerileriniz varsa, lütfen kısaca belirtiniz.

Görüşleriniz:

.....

.....

.....

Eleştirileriniz:

.....

.....

.....

Dilek ve önerileriniz:

.....

.....

.....

.....

EK-1 (Devamı)

**RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMINDA UYGULANAN
ANASANAT ATÖLYE DERSLERİNE İLİŞKİN
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEME ANKETİ**

Değerli Öğrenci,

Resim-iş öğretmenliği programında bulunan öğrencilerin anasanat atölye derslerine ilişkin görüşlerini belirlemek için bir araştırma planlanmıştır. Elinizdeki anket, planlanan bu araştırmanın verilerini toplamak üzere hazırlanmıştır. Elde edilen bilgiler araştırma kapsamı dışında başka bir amaç için kullanılmayacaktır.

Araştırmada elde edilen sonuçların geçerliliği, sizin bu anketteki sorulara içten ve gerçek yanıtları vermenize bağlıdır. Bu nedenle, lütfen soruları dikkatle okuyunuz ve sizin görüşlerinizi en iyi yansıtan seçeneği işaretleyiniz.

İlgi ve yardımlarınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Öğr.Gr. A.Dilek KIRATLI
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eskişehir

EK-1 (Devamı)

Aşağıdaki seçeneklerden, size uygun olanı (x) işareti ile belirtiniz.

1. Cinsiyetiniz?

K E

2. Öğrenim görmekte olduğunuz üniversite:

3. Resim-iş öğretmenliği programını seçme nedeniniz nedir? Aşağıdaki seçeneklerden uygun olanı (x) işareti ile belirtiniz (*sadece bir seçeneği işaretleyiniz*).

a. Resim-iş öğretmeni olmak istediğim için

b. Sanatçı kimliğimin oluşmasında katkı sağlayacağını düşündüğüm için

c. Plastik sanatlar alanında kendimi geliştirmek için

d. İstediğim başka bölümlere giremediğim için

e. Diğer (*lütfen belirtiniz*)

4. Şu anda devam etmekte olduğunuz sınıf:

2. sınıf

3. sınıf

4. sınıf

5. Seçmiş olduğunuz anasanat atölye dersini belirtiniz.

a. Resim

d. Tekstil Tasarımı

g. Özgün Baskı

b. Grafik Tasarımı

e. Seramik

h. Endüstriyel Tasarım

c. Heykel

f. Geleneksel Türk Sanatları

ı. Fotoğraf

6. Anasanat atölyelerinizde dersleriniz için gerekli olan araçlar (masa, ışıklı masa, resim sehpası, baskı presi, pozlandırma makinesi, çelik oyma uçları, vb.) yeterli mi?

a. Evet

b. Kararsızım

c. Hayır

7. Anasanat atölyelerinde bulunan araçlar kullanılabilir durumda mı?

a. Evet

b. Kararsızım

c. Hayır

8. Anasanat atölyenizin büyüklüğü derslerinizin yürütülmesi için uygun mu?

a. Evet

b. Kararsızım

c. Hayır

9. Anasanat atölyenizin aydınlatma donanımı yeterli mi?

a. Evet

b. Kararsızım

c. Hayır

10. Anasanat atölyenizin sıcaklığı, derslerinizin yürütülmesi için uygun mu?

a. Evet

b. Kararsızım

c. Hayır

EK-1 (Devamı)

11. Anasanat atölyenizde bulunan araçlardan (masa, ışıklı masa, resim sehпасı, baskı presi, pozlandırma makinesi, çelik oyma uçları, vb.) etkili bir şekilde yararlanabildiğinizi düşünüyor musunuz?
 a. Evet b. Kararsızım c. Hayır
12. Anasanat atölye dersinizin amacı doğrultusunda bölümünüzde sunulan teknolojik olanaklardan (bilgisayar, tv, video vb.) yeteri kadar yararlanabildiğinizi düşünüyor musunuz?
 a. Evet b. Kararsızım c. Hayır
13. Yanıtınız hayır ise hangi kaynaklardan yararlanıyorsunuz? Aşağıdaki seçeneklerden uygun olanı (x) işareti ile belirtiniz (birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz).
 a. Kendime ait araçları kullanıyorum
 b. Okulda farklı bölümlerdeki araçlardan yararlanıyorum
 c. İnternet kafe'den yararlanıyorum
 d. Diğer (*Lütfen belirtiniz*)
14. Anasanat atölye derslerinin haftalık ders saati süresi ile ilgili görüşleriniz:
 a. Çok yeterli buluyorum
 b. Yeterli buluyorum
 c. Yetersiz buluyorum
 d. Çok yetersiz buluyorum
15. Ders saati süresini yetersiz buluyor iseniz, anasanat atölye dersi süresi sizce haftada kaç saat olmalıdır?
 a. 7 saat c. 9 saat e. 11 saat ve daha uzun süre
 b. 8 saat d. 10 saat
16. Anasanat atölyenizi ders saati dışında kullanabiliyor musunuz?
 a. Her zaman c. Ara sıra
 b. Çoğunlukla d. Hiçbir zaman

EK-1 (Devamı)

17. Yanıtınız olumlu ise, aşağıda verilen seeneklerden size uygun olanı (x) işareti ile belirtiniz.
- () a. Mesai saatleri içinde
 () b. Mesai saatleri dışında
 () c. Hem mesait saatleri içinde hem de mesai saatleri dışında
18. Programda ngrlen içeriğin öğrencilere kazandırılması açısından, anasanat atölye derslerine ayrılan haftalık ders saati süresinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
- () a. Evet () b. Kararsızım () c. Hayır
19. Anasanat atölye derslerinin içeriğine ilişkin görüşleriniz: Aşağıdaki seçeneklerden uygun lanı (x) işareti ile belirtiniz (*birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz*).
- () a. Teorik bilgileri yeterli buluyorum
 () b. Teorik bilgilerle fazla yüklü buluyorum
 () c. Teorik bilgileri yetersiz buluyorum
 () d. Uygulamayı yeterli buluyorum
 () e. Uygulamayı fazla yüklü buluyorum
 () f. Uygulamayı yetersiz buluyorum
 () g. Diğer (Lütfen belirtiniz)
20. Uygulanmakta olan anasanat atölye derslerinin, alana ilişkin gereksinimlerinizi karşıladığını düşünüyor musunuz?
- () a. Evet () b. Kararsızım () c. Hayır
21. Anasanat atölye derslerinde gerçekleştirilen uygulamaların, sizi resim-iş öğretmenliğine hazırlaması açısından yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
- () a. Evet () b. Kararsızım () c. Hayır
22. Anasanat atölyenizde, yaptığınız çalışmaları sergileme panoları ve/veya standları var mı?
- () a. Var ve yeterli () c. Yok ve ihtiyaç duymuyorum
 () b. Var ancak yetersiz () d. Yok ve ihtiyaç duymuyorum

EK-1 (Devamı)

23. Anasanat atölye derslerinde yapılan çalışmaların sürekli sergilenmeleri için, sadece bölümünüze ait özel mekan var mı?

() a. Var ve yeterli

() c. Yok ve ihtiyaç duymuyorum

() b. Var ancak yetersiz

() d. Yok ve ihtiyaç duymuyorum

24. Okulunuzda (üniversitenizde) anasanat atölye dersleri için gerekli olan kaynaklara ulaşabileceğiniz kütüphane var mı?

() a. Var ve yeterli

() c. Yok ve ihtiyaç duymuyorum

() b. Var ancak yetersiz

() d. Yok ve ihtiyaç duymuyorum

25. Size göre devam ettiğiniz anasanat atölye dersinin amacı

nedir?

.....

.....

ne olmalıdır?

.....

.....

26. Anasanat atölye derslerinin daha etkili bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için açıklamakta yarar gördüğünüz başka görüş, eleştiri, dilek ve önerileriniz varsa, lütfen kısaca belirtiniz.

Görüşleriniz:

.....

.....

.....

.....

Eleştirileriniz:

.....

.....

.....

.....

Dilek ve önerileriniz:

.....

EK-2

RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
DERS PROGRAMI

I.YARIYIL

ÖMB	101	Öğretmenlik Mesleğine Giriş	3+0	3
PPT	101	Perspektif	1+2	2
RSÖ	105	Temel Tasarım I	2+4	4
RSÖ	107	Desen	2+2	3
SNT	153	Sanat Tarihine Giriş	2+0	2
TAR	157	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2+0	2
TÜR	101	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2+0	2
		Yabancı Dil I	-	3
				21

II.YARIYIL

ÖMB	102	Okul Deneyimi I	1+4	3
RSÖ	106	Temel Tasarım II	2+4	4
RSÖ	108	Yazı	1+2	2
SNT	154	Batı Sanatı Tarihi	3+0	3
TAR	158	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2+0	2
TÜR	102	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2+0	2
		Yabancı Dil II	-	3
				22

EK-2 (Devamı)**III.YARIYIL**

ÖMB	201	Gelişim ve Öğrenme	3+0	3
SAN	203	Çağdaş Dünya Sanatı	2+0	2
		Anasanat Atölye Dersi (I)	-	4
		Seçmeli Sanat Atölye Dersi (I)	-	3
		Seçmeli Dersler (2)	-	6
				18

IV.YARIYIL

BİL	151	Bilgisayar (Temel Bilgi Teknolojisi)	2+2	3
ÖMB	202	Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	3+2	4
SAN	202	Çağdaş Türk Sanatı	-	4
		Anasanat Atölye Dersi (1)	-	4
		Seçmeli Sanat Atölye Dersi /1)	-	3
		Seçmeli Ders (1)	-	3
				19

V.YARIYIL

ARK	307	Müze Eğitimi ve Uygulamaları	2+2	3
EST	303	Estetik	3+0	3
ÖMB	303	Öğretim Teknolojileri ve Materyal		
		Geliştirme	2+2	3
SAN	301	İnsanın Sanatsal Gelişimi	2+0	2
		Anasanat Atölye Dersi (1)	-	4
		Seçmeli Sanat Atölye Dersi (1)	-	3
				18

EK-2 (Devamı)**VI.YARIYIL**

ÖMB	301	Özel Öğretim Yöntemleri I	2+2	3
ÖMB	304	Sınıf Yönetimi	2+2	3
RSÖ	306	Sanat Öğretiminde Uygulamalar I	2+2	3
SAN	302	Sanat Eleştirisi	3+0	3
		Anasanat Atölye Dersi (1)	-	4
		Seçmeli Sanat Atölye Dersi (1)	-	3
				19

VII.YARIYIL

ÖMB	302	Özel Öğretim Yöntemleri II	2+2	3
ÖMB	401	Okul Deneyimi II	1+4	3
RSÖ	405	Sanat Öğretiminde Uygulamalar II	2+2	3
RSÖ	407	Sanat Öğretimi Deneyimi	0+4	2
		Anasanat Atölye Dersi (1)	-	4
		Seçmeli Sanat Atölye Dersi (1)	-	3
				18

VIII.YARIYIL

ÖMB	402	Rehberlik	3+0	3
RSÖ	406	Öğretmenlik Uygulaması	2+6	5
		Anasanat Atölye Dersi (1)	-	4
		Seçmeli Sanat Atölye Dersi (1)	-	3
				15

KAYNAKÇA

Aksoy, Şeniz. “Öğretmen Yetiştirmede Anasanat Atölye Derslerinin Çağdaştırılmasının Gerekliği ve Çağdaş Eğitim Modeli Üzerine Öneriler”, **Sanat Eğitimi Sempozyumu**. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 08-10 Mayıs 2002.

Akyüz, Yahya. **Türk Eğitim Tarihi**. İstanbul: Kültür Koleji Yayınları, 1993.

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Katalog 2003-2004. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları no: 1495, 2003.

Arseven, Celal Esad. **Türk Sanatı Tarihi**. İstanbul: Milli Eğitim Yayınları, (Tarihsiz).

Ataman, Ayşegül. “Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılmasının Düşündürdükleri”, **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi**. Sayı no 15: (1998).

Bulut, Ümran. “Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılanma Programı Resim-İş Öğretmenliği Alan Bilgisi Ders Saatleri”, **II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu**. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 10-12 Mayıs 2000.

Bülbül, A. Sudi. “Öğretmen Yetiştirmede Yeni Yapılanma”, **Eğitimde Yansımalar: V- 21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu**. (25-27 Kasım). Ankara:1999.

Diyarbakirli Nejad ve diğerkleri. **Başlangıcından Bugüne Türk Sanatı**. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1993.

Doğın, Pesent. "Türkiye'de Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme", **Sanat Eğitimi Sempozyumu**. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara: 08-10 Mayıs 2002.

Erbay, Mutlu. **Plastik Sanatlar Eğitiminin Gelişimi**. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi, 1997.

Eriñç, M. Sıtkı. **Resim Eleştirisi Üzerine**. İstanbul: Hil Yayın, 1995.

Ertemin, Burçin. "İlköğretim Okulları Resim-İş öğretim Programının Değerlendirilmesi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.

Ertok, Anıl. "Mekan ve Çevre Açısından Sanat Eğitimi Ortamları", **Sanat Eğitimi Sempozyumu**. Gazi Üniversitesi Eğitim Fak. 08-10 Mayıs 2002.

Ertürk, Selahattin. **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Meteksan Yayınları, 1993.

Fidan, Nurettin. **Okulda Öğrenme ve Öğretme**. Ankara: Alkım Yayınevi, 1985.

Gel, H. Yücel. "Resim-İş Öğretiminde Yöntem ve Değerlendirme", **Resim-İş Öğretimi ve Sorunları**. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları, 1990.

Gençaydın, Zafer. "Sanat Eğitiminin Düşünsel Temelleri", **Resim-İş Öğretimi ve Sorunları**. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları, 1990.

Germaner Semra ve İnankur Zeynep. **Oryantalizm ve Türkiye**. İstanbul: Türk Kültürüne Hizmet Vakfı Sanat Yayınları, 1989.

Gökbulut, Nur. "Sanat Eğitimi Programları", **Güzel Sanatlar Gazetesi**. Sayı no: 31, (Haziran 1997).

Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd. 1999.

Kavcar, Cahit. "Nitelikli Öğretmen Sorunu", **Eğitimde Yansımalar:V- 21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu**. (25-27 Kasım). Ankara: 1999.

Kavuran, Tamer. "Türkiye'de Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği Programlarının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri". Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2002.

Kırıoğlu, Olcay. **Sanatta Eğitim**. Ankara: Pegem Yayıncılık, 2002.

_____. "Sanatta Öğrenme: Bilgi, Ustalık, Yaratıcılık", **I. Ulusal Mezuniyet Sergisi ve Sempozyumu**. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, 03-21 Haziran 2002.

_____. "Ülkemizde Resim-İş Öğretmeni Yetiştirme Sorunları", **Sanat Eğitiminin Geleceği**. Türk-Alman Kültür İşleri Kurulu Kurulu Yayın Dizisi no:8, 20-22 Ekim 1994.

Korkut, Hüseyin. **Sorgulanan Yüksek Öğretim**. Ankara: Anı Yayıncılık, 2002.

Kurtuluş, Yıldız. "Sanat Eğitimi Hareketi ve Tonguç", **Eğitim ve Bilim**, Cilt no: 27, Sayı no:123, 2002.

Önkol, Lemis. "Eğitim Fakóltesi Yöneticilerinin Eğitim Fakólterinin Yeniden Yapılanması Çerçevesinde Karşılaştıkları Sorunlar". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999.

Özel Ayşe. "Sanat Eğitiminde Yeni Fırsatlar ve Eski Dirençler", **Sanat Eğitimi Sempozyumu**. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakóltesi, 08-10 Mayıs 2002.

Özer, Özge. "İlköğretim Okullarında Sınıf Öğretmenlerinin Resim-iş Dersine İlişkin Eğitim Gereksinimleri". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2001.

Özertem, Tekin. "Kültürel Gelişimde Sanatın Öncülüđü", **4.Ulusal Sanat Sempozyumu Kültürün Gelişiminde Sanatın Öncülüđü**. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakóltesi 04-06 Mayıs 1994.

Pekmezci, Hasan. "Eğitim-Sanat Eğitimi-Nitelikli İnsan Eğitimi", **Sanat Eğitimi Sempozyumu**. Gazi Üniversitesi Eğitim Fak. 09-10 Mayıs 2002.

Renda Günsel ve Erol Turan. **Başlangıcından Bugüne Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi**. İstanbul: Tilgat Basımevi 1980.

San, İnci. "Güzel Sanatlar Eğitimi" **Özel Öğretim Yöntemleri: Güzel Sanatlar Eğitimi**. Editör: Bekir Özer. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakóltesi Eğitim Önlisans Programı, 1987.

Telli, Hidayet. "Türkiye'de Resim-İş Öğretimine Genel Bir Bakış", **Resim-İş Öğretimi ve Sorunları**. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları, 1990.

Tepecik, Adnan. "Sanat Eğitimi Öğretmeni Yetiştirmede Üç Alan Kavramı", **Sanat Eğitimi Sempozyumu**. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakóltesi, 08-10 Mayıs 2002.

Timuçin, Afşar. **Estetik**. Bds Yayınları, 1993.

Uçan, Ali. "Türkiye'de Çağdaş Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Süreci ve Başlıca Yapılanmalar", **Sanat Eğitimi Sempozyumu**. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi 08-10 Mayıs 2002.

Uludağ, Kemal. "Felsefe-Sanat→Sanat Felsefesi" **Anadolu Sanat**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayını, 1: 178, 1993.

YÖK (Yükseköğretim Kurulu). **Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi**. Ankara: 1998.